

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-betűs betűsor egyenként 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér

Nyitási díj 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 157.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, május 1.

Május elsején.

A dobogókon, amelyekről a munkás-ünnep lelkesítő beszédeit elmondják, bizonyára elégikus árnyval fog elhangzani az elnyomottak, a kizsákmányoltak szótára. S bizonyára fáradtan bűg a munkás-szövegre zengő, csatákat járt forradalmi nótá. A vörös májuson világszerte árnyak sötétlenek. Franciaországban a kormány, a mely szinte testvéri szövetségben állott a szociáldemokratákkal, most azok sztrájkjai ellen harcot vesz föl. Németországban a választások veresége, a parlament szociáldemokratáinak megfogyása esik a legutolsó május elseje és a holnapi közé. Magyarországon az első nagy munkázárlat, az építőmestereké, néhány nap előtt érte első sikereit a munkás-szervezetek ellen való küzdelemben. S a magunk szűkebb körén végignézve: sikertelen sztrájkok után, s nagyobb sikerrel alig biztató sztrájkok közepén, a közvélemény rokonszenvében mindjobban elszegényedve találja az aradi munkás-szót az első, szeles, májusi hajnal.

Ők, a materializmus emberei, azt vallják, hogy semmi se történik rendszer és ok nélkül. Mindezen, rájuk nézve kedvezőtlen jelenségek a fejlődésnek természetes, egymással összefüggő következményei. A proletár-küzdelmeknek, úgy mondják, szüksége van arra, hogy kudarcai legyenek, hogy ennek nyomában az üldöztetés fakadjon: mert ez ad erőt az agitációra, a szocializmust pedig csakis az agitáció segíti közelebb a céljaihoz. Mégis, azt hisszük, ebben a felfogásban inkább az alkalmazkodó világnézet nyilatkozik meg, amely a rosszat inkább a maga javára magyarázza, mintsem hogy sopánkodják rajta. Mert a sikerekben, az eredményekben mindig több lelkesítő, új hivatást toborzó van, mint amennyit a sérelmeket kihasználó agitáció tud szerezni.

Pedig Magyarországon a szocializmus ügye rövid idő alatt óriásit haladt. Azokat az utszéli közhelyeket, lebecsülő jelzőket, amelyekkel a szociáldemokratákat csak tíz év előtt is nap-nap után illették, ma nem használhatja, aki azt akarja, hogy komolyan vegyék. A szocializmus nemcsak a proletáriátus tömegeit szerezte meg magának, de elérte azt is, hogy az ő, sáncain kívül álló polgári osztály a szocializmus lényegét, programját és tanait megismerte, s ha e program hívéül nem is áll be, s ha a rendszernek zajos, érdes megnyilatkozásai fölött kritikát mond is: magát a szocializmust nem tekinti már csak az agitátorok tőkéjének s nem látja benne csupán

a rombolás tanát. Nálunk nemcsak a külföld szociáldemokratáinak kiválóságai, azok sikerei érlelték ezt a megismerést. Senki nem vonhatja kétségbe, hogy a magyarországi munkásmozgalom vezérkarában több, nagyon tehetséges, alapos tudású férfiú van, akiknek szellemi felsőbbbsége különösen akkor válik ki, ha őket a jelenlegi parlament analfabétái, átlag-politikusai mellé állítjuk.

És mi, akiknek a szociáldemokratákkal semmi közösségünk nincs, nem habozunk megállapítani, hogy Magyarországon ép most szükség van a szocializmusra. A parlamentben akadálytalanul robog előre a feudálisok sikere. A mágnások, nagybirtokosok akarata dönt el mindent: a többségnek egyéb elemei, mintha az előbbieket hatalma szuggerálná őket, engedelmes cselédei ennek az akarataknak. Szemérmertlenül terpeszkedik a felekezetiesség, a klerikalizmus. A mit a hatalma-vesztett szabadelvűség megszerzett, most könnyű szerrel hódítja vissza a reakció. A polgári házaság idején az egyház és az állam között való harcban az utóbbi maradt a győztes. Ma az állam alárendeli magát az egyháznak. Ezt az állam egyik minisztere, Apponyi pecsételi meg azzal, hogy ő nem hive a kötelező állami népoktatásnak, sőt az állami segítséget szavaztatja meg a szerzetesrendeknek. Lépten-nyomon új megnyilatkozása áll elénk a visszatérő multnak, — s egyre messzebb, messzebb látszik a jövőhöz hidaló általános választói jog. Mindezek hatása alatt meg kell születni, akárminő keresztnevet alatt, akárminő pártvezérrel, a radikálizmus pártjának, amely öklöt emel a hatalmi, egyéni és egyházi érdekeket nemzeti jelszavakba burkoló irány ellen, és a mely megtöri a nyugat felé közelítő utat. Addig azonban, a míg ez a küzdelem megkezdődik, a szocializmus a maga külön, tőlünk távol álló céljai mellett egyedül áll a retrográd irányzatok elleneseként és a felvilágosodottan gondolkodók, ha nincsenek is elvrokonságban a munkáspárttal, őszintén óhajthatják, hogy ezen a téren a szociáldemokraták sikert érjenek.

A szocializmus az osztályharcnak politikai része; a másik része a szakszervezetek dolga, a gazdasági küzdelem. A munkások maguk is kettéválasztják ezt a kettőt, s a valóságban szintén kettéválik ez a dolog. A mi rokonszenvet a politikai küzdelem szerzett az osztályharcnak, azt eljátszották a szakszervezetek. Bizonyára természetes oka is van ennek.

A gazdasági harc egyéni érdekekbe vág, növeli a munkaadók kiadásait, és a hatását az árak drágulásán megéri a közönység is. Mindez azonban nem tette volna még a szakszervezeteket annyira népszerűtlenné, mint a szerencsétlen taktikázás, rapszódikus intézkedések, s az idő előtti hatalmaskodás. A szakszervezetek bizonyára legkevésbé hajlandók törvényeikbe iktatni a Fejérváry jelszavát: „lassan... lassan... lassan...”. De azért bizonyos fokozatot, az étellel való lépés-tartást nekik is el kell fogadniuk. Nem lehet külföldön bevált próbákat alkalmazni itt, ahol az ipar, a gazdasági élet eseneveszebb annál, ahol a kis üzemek még sokkal kevésbé olvadnak a nagy üzemekbe, mint másutt. A nagy számú szerencsétlen kísérletezések, a kihívott ellenakció sikerei nemcsak a szakszervezetek helyzetét nehezítették meg, s tették kedvezőtlenebbé azok kilátásait, de következeiseiben eltékozták a szocializmus iránt felébredt szimpatiait is. És gazdasági harc talán még e nélkül, de politikai agitáció nem nélkülözheti. A melyik párt az emberektől nem akar elzárkózni, hanem az embereket maga köré akarja vonni, az nem fűtyülhet az emberek véleményére.

Ez — a mi szemünkben — a munkáspárt helyzete május elsején. Olyan időben köszönt be, amikor az osztályharc nagyon kiélesedett, s a polgárság tulajnyomó részében a munkásmozgalmak többnyire jogos elkeseredést, haragot váltottak ki. Mi magunk az utójjára lezajlott eseményekben többnyire a munkásszervezetek lépései ellen foglaltunk állást, megrottuk oktanul szervezett sztrájkjaikat, erőszakos terveiket, az osztályharcot talán nem is okvetlenül szükséges durvaságokat, a fontoskodás szülte ballépéseiket. De azért ezen a napon, a munkásság napján ne érje se káröröm, se ellenszenv őket. Ha ettől a naptól kezdik az eszendejük, legyen ebben az évben több összhang a politikai és a gazdasági cselekvéseik között. Térjen a gazdasági harc, a szeszélyes kicsapódások, céltalan áradások után az okosság, a helyes megítélés és meggondolt vezetés medrébe, hogy annak cselekvéseit, ha anyagi érdekek veszteségével jár is, a közvélemény ugyanolyan elismeréssel fogadhassa, amint a politikai harcban a felvilágosodottság emberei ez idő szerint habozás nélkül megadnak nekik.

+

Vakáció.

A képviselőház ülése.

*

A képviselőház ma délelőtt Justh Gyula elnöklétével ülést tartott, melyen elfogadták a közösügyes kiadásokról szóló törvényjavaslatot. A Ház ezután május hó 13-ig szünetet adott önmagának.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, április 30.

Ma öt perces ülést tartott a képviselőház, ezután öt perc szünet volt, hogy a jegyzőkönyvet hitelesítsék, azután megint öt percig tartott, míg felolvasták és hitelesítették a jegyzőkönyvet. Az első és harmadik öt perc között vig kedvben az ülésteremben maradtak a képviselők s azon törték a fejüket, hogy miként tölthessék el a legjobban az időt. Förster Ottó fejtegette meg ezt a kérdést. Komoly képpel letelepedett a Kossuth Ferenc bársonyszékébe, pompásan utánozva a kereskedelmi miniszter mozdulatait s vagy ötven képviselő közül odahívta magához Hódy Gyulát:

— Mi is a kívánságod?

Hódy ugyancsak komoly ábrázattal csomó aktát adott át neki, amiket az *al-Kossuth megnevezés és szó nélkül a válla fölött hátra felé nyújtott*. Harsogó kacagás támadt:

— Nincs itt *Szterényi!* . . .

Hamar akadt egy *al-Szterényi* is és az idő az ülés megnyitásáig azzal telt el, hogy Förster-Kossuth átvett kérvényeket és azokat egyszerűen odaadta az ő jobbkezének.

Részletes tudósításunk:

Néhány perces ülést tartott ma a képviselőház Justh Gyula elnöklésével. Mindössze a múlt ülésen elfogadott javaslat harmadik olvasásban való elfogadása volt napirenden, de anynyi képviselő jött el az ülésre, mintha valami fontos kérdést kellene eldönteni.

— Gázsinap van! — magyarázta Rátkay László.

Az elnök bejelentette, hogy a pécsi kiállítás rendező-bizottsága a megnyitó ünnepre meghívta a Házat. Elhatározták, hogy a megnyitáson a Ház küldöttségileg vesz részt és a megnyitás napján nem tartanak ülést.

Ezután harmadik olvasásban megszavazták

a közösügyes ex-lex jóváhagyásáról szóló javaslatot. Az elnök ezután azt mondta:

— Abból a célból, hogy a bizottságok az előttük fekvő fontos tárgyakról dönthessenek tekintettel a görög-keleti ünnepekre, javasolom, hogy a Ház május hónap 31-ig ne tartson ülést.

Általános helyeslés fogadta ezt az indítványt. A legközelebbi ülésre a gazdasági munkásházak építéséről szóló javaslatot tüzték ki.

TÁVIRATOK.

Aratósztrájk Horvátországban.

Eszék, ápr. 30. A horvát-szlavonországi szocialista párt felhívást intézett három országmezei munkásaihoz, hogy Horvátországban, főleg pedig a Szerémségben ne vállaljanak munkát.

A rabsegélyezésről.

Irta: Auszterveit László dr.
kir. törvényszéki- és f. gházorvos.

Arad, április 30.

Ha az ember vesz magának annyi fáradságot, hogy elgondolkozzék a rabviselt emberekről divó általános elvek s felfogás felett, akkor okvetlenül rá kell arra jönnie, hogy fellette bántóan igazságtalan, sőt embertelenül kegyetlen az a felfogás, hogy a rabviselt embernek, ha a börtönéből kiszabadul, akkor sem bocsájtanak többé meg, azontul is üldözik, a társadalomból kiközösítik, munkát nem kap, futnak előle; ennek aztán az a következménye, hogy a rabviselt ember tisztos munkából többé nem tud megélni s így az éhenhalás elől újlag bünbe esik. Jelentékeny részben ok ez arra, hogy oly nagy a visszaeső bűnösök száma. Pedig a társadalom és a megsértett jogrend nem kívánhat többet, mint az elkövetett büntetést méltó megbüntetését, de ezentul többet nem; pedig kitudja, hogy a büntetését jó magaviselettel kiállott rab nem szenved-e többet a társadalomba vissza nem fogadás és megvetés, lenézés következtében? Sok kára van a társadalomnak ezen helytelen felfogása miatt, mert nagyon sok munkaerő újra bűnözővé válik így és ez nagy teher a társadalom, a hatóságok, az államra nézve, mert így mindig ki-

terjedtebb, komplikáltabb és költségesebb börtönügyi rendszerre lesz szükség.

Arra, hogy a rabviselt ember szomorú során segítsenek, enyhítsenek, Amerikában gondoltak legelőször; itt Whistar Richard, philadelphiai vagyonos polgár, ki megsajnálta az ottani fegyintézet közelében levő lakása előtt elhaladó szabadult fegyenceket, több vagyonos polgártársával a szabaduló rabok segélyezésére az 1776. évben társulatot szervezett, melynek Franklin Benjamin is tagja volt. Whistar Richardnak ezen humánus eljárása vetette meg alapját a ma már mindjobban terjedő rabsegélyezésnek, a miben a társadalom segítségére kell sietni az államnak is. Nem tulhajtott filantropia ez, hanem a társadalomnak jól felfogott érdeke; gondoljuk csak meg, milyen szerencsétlen helyzetben van az a kiszabaduló rab: nincs költsége, hogy haza utazzék, nincs ruhája, nincs egy krajczár pénze, nincs egy betevő falatja. Mit csináljon ilyenkor, ha nincs hová forduljon, hogy ezen legszükségesebb és legnélkülözhetetlenebbekkel valaki ellássa? Újból kénytelen lenne lopni, rabolni, stb.; pedig lehet, hogy büntetése alatt magába szállt, jobbra akar térni és lehetséges, sőt valószínű, hogy a jobb utra való térés fogalmát megtartotta volna, ha kiszabadulásakor, ezen kritikus helyzetben segítségre, gyámolításra talált volna.

Erre való a rabsegélyező egyesület s ezért nagyon helyes és szükséges, hogy Aradon is testet öltött a rabsegélyezés azáltal, hogy i. hó 28-án megalakult az „Aradi rabsegélyező egyesület”. Eddig hazánkban már 22 rabsegélyező egyesület működik, a budapestin kívül, a mely a legnagyobb, a leggazdagabb és a legrégebb; már 1874. évben alakult meg, Budapest közelében egy menedékháza is van, a hol a kiszabaduló rabok munkájuk utján a legszükségesebb költségeket magoknak megszerezhetik. Angliában sokkal több rabsegélyező egyesület van, melyek egy állandó központi választmány és a Walesi herceg védnöksége alatt működnek. Franciaországban 109 ilyen egyesület van, magában Párisban 25.

Azt hiszem kívánatos volna, hogy az „Aradi rabsegélyező egyesület” eszméje mentől szélesebb körben visszhangra találjon.

A csók.

— Fejezetek a csók történetéből. —

Irta: Balassa Sándor.

A csóknak ép úgy, mint minden másnak története van. Keletkezését illetőleg az első nyomok ósrégi időbe vezetnek vissza és ugyan-csak számos mende-monda maradt fenn róla napjainkig. A történelem elavult, sárga lapjait forgatva, vessünk egy pillantást a múltba.

Már az első emberpár csókolódzott. Erről a biblia is említést tesz.

Egy igen kedves dolgot találunk a bibliában az első csók elcsattanásáról. Történt pedig, hogy a paradicsomban, Ádám apánk kapta az első csókot az Ur Istentől, akkor, midőn életet lehelt belé.

A második csókot már Ádám adta Évának, a midőn az első asszony egy terebélyes fa árnyékában pihent. Ugy történt a dolog, hogy Éva anyánk egy verőfényes délután elszendergett. A mint ott pihent a szabad természet lágy, ólén egy döngicsélő méhecske röpködött körülötte. A zümmögő állatka előtt az első ember szokatiannak tünt fel. Nyilván azt hitte, hogy az első asszony a legszebb rózsaszál, amely a nagy paradicsomban virít. Így történt, hogy nagy fáradsággal összegyűjtött virágpöröt Éva asszony ajkára hintette.

Ádám, kiről tudvalevőleg azt jegyezték fel, hogy a legjobb férj volt, odament alvó élete párjához, hogy elkergesse a zümmögő kis méhecskét és észrevette Éva asszony ajkán a

virágpört. A jó öreg, dacára, hogy az első férfi volt, rendelkezett némi illemtudással. Udvari-lanságnak tartotta, hogy egy nő ajkát az ujjai-val érintse meg, azért az ajkával közelített hozzá és úgy próbálta leszedegetni a virágpört. A midőn az ajka odatapadt Éva asszonyéhoz, Évát valami különös, gyönyörteljes érzés fogta el. Felébredt, magához ölelte Ádámot és mámorittasan adta vissza a csókot, a mely édes volt, talán edesebb, mint a paradicsom tiltott gyümölcse.

Ezt a bájos jelenetet egy fekete rigó is végig nézte a fa sűrű lombátorából. Az első ember csókja oly hatással volt a kedves éneklő madárra, hogy örömeiben fűtyülni kezdte: „Lennék én rózsza rózsabimbó, lennéél te méh . . .” (Őnök nem hiszik, de ez így volt.)

Ezt tartja a legenda az első csókról, amely kétségkívül édes volt, mert a virágpör Éva asszony ajkán mézzé vált.

A történelem a csók eredetét Trója szétrombolásának idejéből származtatja. Ez időből szintén legenda maradt fenn a csókról. A midőn Tróját, a nagy várost szétrombolta az ellenség, egy csapat férfi és nő menekült el a füstölgő romok közül, hogy új hazát keressen.

Viszontagságos utazás után a Tiberis partján állapodtak meg. A férfiak az akkori szokás szerint megmentett székerüket, házi eszközeiket halomra gyűjtve elégették és a földterület megszemlélésére akartak indulni. Az indulás előtt az asszonyok és a lányok valami új, ismeretlen bucsuzási módon törték a fejüket. Hosszas tanácskozás után elhatározták,

hogy ajkaikat a férfiak ajkához illesztik. Ez elég újság volt abban az időben, s ez a férfiaknak annyira megtetszett, hogy el se indultak az új haza megszemlélésére, hanem letelepedtek ott és megállapították azt a nagy várost, amelyet ma Rómának neveznek. Róma tehát a csóknak köszönheti létezését, vagyis inkább az asszonyoknak.

A csók ez időtől kezdve divatba jött és innen indult ki világhódító útjára.

Romulus császár uralkodásának idejében a római asszonyok nagyon szerették a szirakuzi bort. A bor élvezete kötelező volt és ahogy manapság a férjnek neje eltartásáról kell gondoskodnia, úgy kellett akkoriban azzal is törődni, hogy felesége a borban szükséget ne lásson. Ha a férj hazajött, első dolga az volt, hogy neje száján meggyőződjék, vajjon ivott-e az asszony elegendő bort. Az ilyen vizsgálatoknak rendesen csók lett a vége. Rómában a csókolódzás valóságos mánia lett, úgy, hogy ismerős, vagy ismeretlen, akivel csak összetalálkozt, nyilvánosan csókolódzott. Így történt aztán, hogy a rómaiak törvénnyel korlátozták a csókot és szigorúan büntették a törvényt megszegőit. Romulus császár szerint csak a házaspárok között volt illendő a csók.

A kereszténység elterjedésével a csóknak vallási jelentősége lett. Jelképezte a szüzieséget, erkölcsöt és ártatlanságot. A vallásban nagy szerepet játszott. Így ha két keresztény a béke csókjával köszöntette egymást, az any-

Tisza István beiktatása.

Gyanus a magyar-horvát barátság

A szocializmus és fényezés ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 30.

Nagy ünnepek között, méltó fényvel és rendkívüli melegséggel ma iktatták be Pápán Tisza István gróf volt miniszterelnököt, a dunántúli református egyházmegye főgondnoki méltóságába. Az egész Magyarország református előkelőségeinek részvételével megtartott ünnep legkimagaslóbb eseménye az a nagyszabású, érdekes kijelentésekben gazdag beszéd volt, amelyvel Tisza István gróf méltóságát elfoglalta. Tisza ma is, ünnepies beiktatásának perceiben olyannak mutatkozott, amilyenek a magyar közélet mindig ismert: a merészségig nyílt, hadakozó és élesen megfigyelő férfiú, aki a kellemetlen igazságokat még ünnepies alkalommal is kimondja, mert igazságok, amik elhallgatást nem tűnnek. Beszédében kijelentette, hogy a divatos jelszónak, a magyar-horvát barátságának könnyen az a következtetése lehet, hogy elveszítjük a horvátországi magyarságot. Az osztálygyűlés és türelmetlenség miatt találnak termékeny talajra a szocialista és anarchista tanok és a határtalan fényezés dönti veszedelmbe az országot.

A beiktatási ünnepségről az alábbi távirati tudósítást adjuk:

Tisza István grófot, a dunántúli ev. ref. egyházkerület főgondnokát ma délelőtt iktatták be méltóságába. Délelőtt 10 órakor Antal Gábor kerületi püspök ima után megnyitotta az ünnepies gyűlést, majd küldöttséget alakított, amely Tiszát megjelenésre hívja. A főgondnok megérkezése után Antal Gábor lendületes beszéddel üdvözölte Tiszát, aki a gyülekezetnek szoltárénoké után letette a hivatali esküt, utána pedig székfoglaló beszédet mondott. Beszéde elején Tisza István elődjének, Hegedűs Sándornak érdemeit méltatta, majd megköszönte a megválasztását.

— Az a körülmény, hogy a presbiterium többsége reám szavazott, reám, aki az ország politikai életében jelenleg nem játszom szerepet és akinek elmúlt tevékenysége még most is elkeseredett támadások központja, ez azt bizonyítja, hogy az egyház nem befolyásoltja magát politikai motívumok által.

A dunántúli egyház örködik a horvát-szlavon hitsorsosok fölött is, amiáltal az egyház a magyar államnak nagy szolgálatokat tesz. Aki a horvátországi eseményeket figyelemmel kíséri, a legélénkebb aggodalommal nézhet csak a fejlemények elé. Horvátországban most a magyar horvát barátság jelszavát hangoztatják. E mögött pedig az rejlik, hogy a horvátországi magyarok magyarságáért is aggodnunk kell.

Békés idöket élünk, de nem nyugalmas idöket. Jaj azoknak, akik a béke idejét semmittevésével töltik. Egyik feladatunk, hogy lelkeszeinknek jobb fizetést biztosíthassunk és ebben nem várhatunk mindent az országtól. A protestáns egyháznak a népoktatás ügyére is nagy figyelmet és gondot kell fordítania. En az oktatás államosításának híve vagyok. Ebben a kérdésben teljesen és tökéletesen osztom a jelenlegi közoktatásügyi miniszter álláspontját. Mondanom sem kell, hogy mindazokból a támadásokból, amelyek ellene ebből kifolyólag irányultak, kivesszem a magam részét.

Tisza ezután a társadalmi bajokról beszélt. Kifejtette, hogy milyen káros és átkos hatása van annak a határtalan fényezésnek, amely az egész országot uralja. Az osztálygyűlés és a türelmetlenség főokai annak, hogy az anarchista és szocialista tanok oly nagy mértékben elterjedtek. A legkisebb gunyhóban is boldogság lehet, hogyha hit és szeretet honol ott.

Az igazi keresztényi szeretet dítrambusával végzi beszédét, mondván, mindnyájan egy istennek gyermekei vagyunk és amikor egyházunkért harcolunk, ne harcoljunk más felekezetek ellen.

A beszédnek nagy hatása volt és a jelenlők hosszán megéljeneztek Tiszát, akinek tiszteletére délután két órakor banket volt a Griffszállóban. Ezen is lelkesen ünnepelték az új főgondnokot, akinek beiktatási ünnepén részt vettek az alábbi református előkelőségek:

Bartók Gyula, Baksay Sándor, Scholtz Gusztáv püspökök, Ihász Lajos, Dókus Ernő, Vay Elemér báró,

Bánffy Endre báró, Kálmán Rudolf, Teleki Adam gróf, Kemény Pál báró, Domahidy Elemér, Bethlen Balázs gróf, Dicsöffy József, Szilassy Aladár, György Endre, Hradácsy György, Bethlen Pál gróf, Sándor János, Beöthy Zsolt, Sárközy Aurél, Hajós József, Papp Tibor dr., Géressy Kálmán, Domány János, Kenessey Béla, Biharvármegye küldöttsége: Beöthy László, Bölöny József.

A dajka boszuja.

Megmérgezett csecsemő.

A szidás miatt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 30.

A legborzalmasabb rémregény sem tud olyan beszűt kieszelni, mint a milyennel ma egy gurbai cseléd lány kitöltötte mérget a gazdáján. A tehetetlen düh, amely a henye leányt azért fogta el, mert gazdája megszidta, annyira elragadta őt, hogy annak másfél hónapos gyermekét megmérgezte. Mikor tettére rájöttek, ez az asszonyi alakba bujtatott vadállat mindent bevallott, sőt még kérkedett is vele.

A gyilkossági kísérlet részleteiről következőket jelenti gurbai tudósítónk:

Róth Miksa, gurbai kereskedő mintegy másfél évvel ezelőtt nősült. Egy jómodu kereskedő leányát vette el, s a lehető legjobb családi életet élte. Mintegy másfél hónappal ezelőtt Róthnének kisleánya született, s hogy állardóan mellette legyen valaki, Róth felfogadott egy Illés Julianna nevű paraszt leányt. A leány eleinte megbecsülte magát, de néhány hét múlva unni kezdte a dajkaságot, s ha tehette, megszökött a gyermek mellől. Az erkölcssei is végtelenül gyenge lábon álltak, s a helyett, hogy a gyermekre vigyázott volna, sokkal szivesebben enyelgett a legényekkel. Több gavallérja is volt, s esténként hol ehez, hol ahhoz szökött, úgy, hogy az utóbbi időben csak névleg volt cseléd. egyébként pedig azt tette, amit akart. Mikor botrányos viselkedésért a kereskedő, vagy neje megszidták, még neki állott feljebb. Zsémbelet, lármázott egész nap, szidta a gazdáját meg az asszonyát, akik szinte tehetetlenek voltak vele szemben. Róth végre is felmondott neki, s most eljelen kellett volna a szolgálatát elhagyni.

A csókot a régiak háromféleképpen ismerték: a rokon és baráti csókot (basia), a tisztelet csókját (oscula) és a szerelem csókját (svavia.) Azonban a vallásban is megtaláljuk a csók használatának nyomát. Még a Krisztus előtt létező népek is csókkal tisztelték az istenüket s a régi irások között akad olyan is, amely például arról szól, hogy a régi rómaiak ünnepnapot is szenteltek a csóknak. A csóknak ez a jelentősége mintegy a teremtés nagyságát hirdette s később a nemzet nagyjait, hadvezéreket, államférfiakat is csókolta a nép. A keresztény vallásban a csóknak szintén jelentős szerep jutott. A tisztelet csókját még mai nap is használják az emberek, ha a pap kezét csókolják.

A kézcsookról lévén szó, nem érdektelen megemlíteni, hogy az oroszoknál különösen szokásban van a pap kezeinek csókolása. Itt nincs kivétel a szabály alól, mert a hatalmas minden oroszok cárijától kezdve, le az utolsó muzsikig valamennyien elhalmozzák a pap kezét csókkal. A pap ezért aztán behint a csókoló fejét szentelt vízzel. Az előkelő oroszoknak félmeszelylyel is zudít a nyaka közé, míg a cárnak és a nagyhercegeknek visszacsókolja a pap a jobbát.

Érdekes, hogy egyszer, a midőn Sándor és Miklós cár Magyarországon keresztül utaztak, a falusi pópáknál mindig pihenőt tartottak.

A pópák az egyház előtt várták a ritka vendégeket s ott kezdődött a csókolódzás, a mely után a pópák megáldották a cárt. Az oroszok husvétkor nagyon is csókolódnak. A

templomban sokáig szünetel az ima és kezdődik a csók, miközben ezt mondják:

— Krisztus feltámadt!

A jámbor orosz erre azt feleli:

— Valósággal feltámadt!

És jó csókra csók.

Azonban nem csak a vallásban van előírva az oroszoknál a csók. A hadseregben is így üdvözlik egymást a tiszték:

— Krisztus feltámadt! (Csók.)

— Valósággal feltámadt! (Ismét csók.)

A keleti népeknél is divik a csókolódzás. A vallás számos tétele a csókon, mint tiszteleten alapszik. A többek között arca borulva csókolják a nagyur-köntösének csücskéjét és azt a helyet, a melyen állt.

A történelem szerint néhány német császár is rendeletileg hozta be a csókot. — Voltak aztán ünnepnapok, a mikor a császár kitette kezét, lábát, ruháját a nép csókjának.

Ez azonban nem az illető császárok eredetisége, mert ugyancsak ilyesmit találunk a rómaiaknál is. Kezdetben a császárok ott is behozták a csók-napokat. — Különösen Augustus és Tiberius idejéig élte Rómában fénykorát a csók. Azt lehet mondani erre az időre, hogy valóságos csókdüh vett erőt az embereken. Hát utóvégre ezt nem lehet rossz néven venni. hiszen a csók történetének szála Rómából indulnak ki. A legelső feljegyzések itt találhatók, itt vannak meg azok a rendeletek, királyi parancsok, törvények, melyek a csók mellett, vagy

pedig ellene foglalnak állást. Augustus és Tiberius császárok, bár tudvalevőn mind a ketten elősegítették Róma bukását, egyetlen erényt akartak megörökíteni magukról a történelemben azzal, hogy drákói szigorral léptek fel a csók ellen.

Van a történelemben egy igen érdekes eset arra nézve, hogy ez a két császár mért szigorította meg a csókolódzást. — Tudniillik dinatban volt akkor, hogy lakomák alkalmával a vendégsereg udvariasságát leróva a háziasszonnyal szemben, csókolni kezdte a hajától a lábujja hegyéig. A bolond szokásnak, illetve divatnak rendesen az volt a vége, hogy a háziasszonyt valósággal halálra csókolták. Ha nem halt meg mindjárt a lakoma alatt, hát rákövetkező igen rövid idő múlva.

Az akkor élő orvos tudósok hamarosan kitalálták, hogy az ilyen örült csókolódzás különféle ragályos betegségek a fészke és azért követelték is a császároktól, hogy tiltsák be. A rendeleteknek azonban nem volt valami fényes fogantatja, mert a római népnek ekkor már annyira véreben volt a csókolódzás, hogy az utcán ismeretlen embereket, asszonyokat, gyermekeket, lányokat össze vissza csókolták.

A bölcsék azt mondják, hogy a romlott erkölcs pusztításában nagy része van a csóknak. De mondják azt is, hogy Rómát nem a belső ellenségek, hanem — a csók tette tönkre. — És ahogy szerették egykoron Rómában a csókot, ép úgy igyekeztek azt kiirtani. Rendelet, császári parancs egymást követte, szigorubbnál szigorubb törvények szabták meg a csók határait. Romanus császárral a bölcsék úgy megutáltatták a

Tudva azt, hogy ugyis elmegy, még durvább, lustább és rakoncátlanabb lett a leány. Tegnap este is, a nélkül, hogy bejelentette volna, egyszerűen eltávozott. Szökését csak éjjel vették észre, mikor Rothék kisleánya sirni kezdett, s nem volt, aki lecsendesítse. Az éktelen sivítózásra felkeltek a szülők s maguk babusgatták addig a kis leányt, míg végre nagy nehezen elaludt. Róthné rendkívül bántotta, hogy cselédjét nem találta a gyermek mellett, s anynyira elkeserítette Illés Julianna viselkedése, hogy az idegességtől aludni sem tudott. Elhátározta, hogy megvárja, míg a leány haza jön és azonnal kidobja.

A leány azonban valamelyik kedvesénél volt, s már reggel felé járt, mikor haza vetődött. Lábujhegyen lopódzott a konyhába, hirtelen vetkőződni kezdett lefeküdt, s tetette magát mintha aludnék. A zajra figyelmessé lettek Rothék, akik megsejtve, hogy valószínűleg a cseléd jött haza, felkeltek, s ki mentek a konyhába. Róthot teljesen kihozta sodrából a leány ravaszsága, oda rohant az ágyhoz és felcibálta. Közben pedig elmondta mindennek, csak jónak nem. Róthné segédkezett neki s Illés Juliannának ugyancsak volt mit hallgatnia. Érezte, hogy bűnös, nem igen nyelvelt, hanem elfojtotta mérget. Már akkor megszületett benne a boszu gondolata, bár még nem volt tisztában vele, hogy fogja azt végrehajtani.

Mikor Rothék látták, hogy a cseléd csendesen viselkedik és rendes szokásától eltérőleg, némán hallgatja a szidalmakat, végre is elcsendesültek s nem küldték el azonnal már azért sem, mert hiszen másnap amugy is mennie kellett volna.

A kereskedő napi munkája után nézett, az asszony is el volt foglalva a ház körül, s így a gyermek újra csak a cselédleány gondozásába került. Illés Juliána még mindig égett a boszuvágytól. Őlébe kapta a gyermeket, fel s alá járkált vele, s folyton azon törte fejét, hogy boszulhatná meg a rajta elkövetni vélt sérelmeket.

Végül pokoli ötlete támadt. Egy doboz veresfejú foszforgyufa feküdt a konyha asztalon, hirtelen felkapta és egy pohár vízbe dobta. Mikor a gyufafejek többé-kevésbé feloldódtak, a pokoli teremtés a csecsemő ajkaihoz emelte a

veres folyadékkal telt poharat s megitta az ártatlan teremttel a mérget.

Alig nyelt a gyermek néhány kortyot, sirni kezdett. A hangos sirástól megijedt a vadállatias nő s legelőbb is arra gondolt, hogy eltüntesse rémes bűnének minden nyomát. Hamarosan kikapta a pohárból az átnedvesedett gyufaszálakat és a kályhába dobta, a megmaradt mérget pedig a szennyes víz közé öntötte. Amint így a bűnjeleket eltüntetni vélte, a gyermek csitításához fogott.

Hiába csinált azonban akármit, a gyermek nem akart elhallgatni. Oly éktelenül visított, hogy a szülők is figyelmessé lettek rá, elvették Illés Juliannától s maguk kezdték csitítani. Azonban minden igyekezetük kárba veszett. Mikor pedig végül látták, hogy a gyermek kékülni kezd és sirása szinte hörgésre változik át, Róth Miksa befogatott s a csecsemővel együtt behajtatott Borosjenőre. Csillag Ignác dr. tiszteletbeli főorvoshoz. Csillag dr. azonnal konstataálta rajta a foszfor mérgezést s tekintettel arra, hogy a foszfor lassan, de biztosan élő mérge, feltétlenül halálosnak mondta a csecsemő belső sérülését s kijelentette, hogy csodának kell történnie, ha életben marad.

Roth az első pillanatban el sem tudta képzelni, hogy kerülhetett a foszfor a gyermek kezei közé s kétségbeesetten hajtatott vissza Gurbára halálosan beteg kisleányával. Utközben jutott eszébe, hogy a cselédje viselkedését ma reggel igen gyanusnak találta s mindinkább kezdte hinni, hogy a leány követte el a gyilkos merényletet. Gurbán azonnal a csendőrhöz ment s bejelentette, hogy mivel gyanusítja Illés Juliannát.

A csendőrök azonnal intézkedtek a leány elfogatása iránt, akit vallatóra fogtak s bár tagadta, hogy ő követte volna el a borzalmas tettet, fogva tartották. Egyben pedig hozzáfogtak a bűnjelek kutatásához is. Már majdnem lemondtak arról, hogy valamit találjanak, mikor egyik csendőrnek szemébe ötlött egy pohár, amelynek fenekén néhány csepp veres folyadék volt.

Megvizsgálták s azonnal konstataálák, hogy foszforoldat. Nyilvánvalóvá vált tehát, hogy a mérgezés nem véletlen, s újra vallatóra fogták a cselédet, aki végre is beismerte tettet.

csókot, hogy kimondta, miképpen a csók csak is a házafelek közt engedhető meg. Mikor a rendeletnek hire futott: jöttek a csók-jogászok és tiltó szavuk minden súlyával igyekeztek ellenkező meggyőződésre bírni a császárt, de hasztalanul. A törvény legfeljebb azt az eredményt szülte, hogy az emberek nem nyíltan, hanem titokban csókolták meg egymást.

Ezt a római törvényt végre úgy oldották meg, hogy büntetés nélkül, a házafeleken kívül még az is gyönyörködhetik a csókban, a ki igazolni tudta, hogy komoly szerelme egy nőnek. Vagyis a hatóság elé kellett mennie, ott bebizonyítani, hogy az illetőt feleségül veszi. Ezt a nők persze igen szívesen fogadták, mert hiszen egyszersmind a hatóság védte őket a megcsalástól. Az aztán, aki nem állott helyet a szavának, bizony súlyosan megbűnhődött. — Volt eset, hogy egynéhány mámoros pillanatért a csábító férfi esztendőig tartó börtönnel fizetett.

A csók e szabályozással igen fontos dologgá lett. Főben iáró bűnnel volt egyenrangú, amelyet nagyon szigorúan büntettek. Azonban ezeknek a csóktörvényeknek tulajdonképpen nem az volt a céljuk, hogy a csókot számúzzék. Az erkölcsstelenség fertőjében mélyen elmerült római népet célozta ez a felszínre hozni. De bajosan ment. Olyan utolsó szalmaszálnak mondható az egész, a mely nem bírta meg a beléje kapaszkodó emberiség súlyát és süllyedt, süllyedt, amíg az egész állam elmerült.

Martialis műveiben csodásabbnál csodásabb dolgokat olvashatunk a régi rómaiak erkölcsi

viszonyairól. Az író megkapó színekkel festi a nép fajtalanágát, amely az erélyesebb császárok után következő uralkodók idején ilyesztő mérvben hajította igájába a lakosságot. A fajtalanok undorító betegséggé lett a szülője. Cato ellenezte, hogy a férj, a leánya szemelátára megcsókolja a feleségét, de ha valaki mégis megtette, a hatóság kihágásnak minősítve, megbüntette. Így mondják a régi írók, hogy a csókot hogy tilalmazták, a romlott erkölcsöket akarván menteni vele.

Mikor a keresztény vallás terjedni kezdett, a csók is más jelentőségű lett. A hit alapfeltevélei másképpen értelmezték, mint a rómaiak. Jelképe lett a szüzességnek, ártatlanságnak és erkölcsnek. A vallásban nagy szerep jutott neki s kezdetben még a hitben való egyesülést is kifejezte. Két keresztény a béke csókjával köszöntötte egymást. — Az értelme a vallás tisztelete volt. A mise után szintén csók járta, amely különösen vonzotta a templomba az embereket. Azonban ezt annak idején a szó legmagasztosabb értelmében tették az emberek, míg ma bizony a templomban való csókolódzást elítélnék. A németországi városok egynémely templomában ma is meg vannak a következő felirások:

— Férfiak jobbra, nők balra!
Ez a kettő választás a csók miatt történt, mert az idők folyama alatt a templomi, vagy is a mise után való csók kezdett a magasztos értelemből veszíteni.

Róth Miksa félőrülten rohant a cselédre, akit csak nagy nehezen tudtak kiszabadítani a kezéből. A bestiális nőt még ma átküldték a borosjenői járásbíróóság börtönébe, a honnan holnap Aradra fogják hozni az ügyészség fogházába.

Leleplezések a szerelmes bózásokról.

Kelet Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 30.

Már egy hónappal ezelőtt, a hivatalos tavasz megérkezését jóval megelőzőleg ellepték Aradot a macedón bózások. Zimankós időben, hófúvásban jártak be Keletnek napbarnította arcu fiai a város utcáit és mindenféle hangos kiáltással kínálták az édes folyadékot. Tavaly nem a fecskek, hanem ők hozták meg a tavaszt, az idén azonban a virágfakasztó kikelet nem vonult be Aradra a bózásokkal együtt. A festői öltözötű mohamedánok kissé megelőzték a tavaszt s ezért sokat kellett szenvedniök a hidegtől.

De nem azért mohamedánok ők, hogy ne tőrjék az időjárás szeszélyeit. Fanatikusan várták a tavaszt, amely most jókésőre csakugyan beköszöntött. Most már langy, tavaszi fuvalmak és kiabáló bózások járják be a város utcáit. A macedónok ujjongva köszöntik leghivebb barátjukat: a kikeletet és a napfényben sütkezve adnak tul sárgás folyadékukon.

A zord időjárással egyidőben temérdek kellemetlenségük volt Allah hiveinek az aradi hatósággal. A kihágási bíróság mindenek előtt tiltotta a bózásokat az utcákon való járkálástól, mert ez a házalási nyílt parancsba ütközik. A tanácsnak megesett a szíve a szegény bózásokon és a kihágási bíróság határozatát feloldotta. A közgyűlés sokkal könyörtelenebb volt velük szemben és adót vetett ki a bózára.

Ennyi kellemetlenség és baleset után a bózások még mindig itt maradtak Aradon. A nap minden szakában láthatjuk őket, amint rézveretes fakannáikkal az utcákon végigsietnek. Ezeknek a toprongyos, fezes mohamedánoknak életmódját eddig homály takarta az aradiak előtt. Sem a nagyközönségnek, sem a hatóságnak nem volt eddig tudomása arról, hogy a bózások milyen életmódot folytatnak. Az Aradi Közlöny egyik munkatársa megfigyelte a bózások életmódját és tapasztalatairól az alábbi leleplezészerű adatokat hozza nyilvánosságra:

A bózások a Zoltán-utca és Erzsébet királyné-körut sarkán levő ház pincéhelyiségében ültöttek fel tanyájukat. A pincében körülbelül 25—30 macedón lakik, akik egy darab Kelet-et varázsoltak a sötét, szűk és dohos pincébe. Esténként, amikor hazatérnek a városból, megmossák kezeiket, arccal kelet felé fordulnak és ájtatos imával dicsőítik a próféta hatalmát. Több ízben felhangzik az ájtatos kiáltás:

— Allah, ill Allah!

S ez a kiáltás egész este ismétlődik, a lettük lakó nem mohamedán lakosok nem csekély öröme. Általános a panasz a ház lakói részéről, hogy kiáltásaikkal éjszakai nyugodalmukat tönkre teszik a vakbuzgó mohamedánok. Az ima után elköltik sovány, többnyire tejnemüekből álló vacsorájukat, azután a köránból énekelnek hosszú rézleteket.

A bózások egyébként vidám fickók. Leiki épülés után vidám nótákba kezdenek és felve-rik az egész házat. Nagyon sokat szomorkodnak a kopaszfejű jogalanyok azon, hogy nem rendezhetnek be háremet a tanyájukon. A hatóság ugyanis szigorúan megtiltotta nekik ezt

kedvtelést. Különbösen is szegény, földhöz ragadt emberek, akik maguk is alig tengődnek, emhogy még több asszonyt is eltarthatnának. Szépnem iránt azonban mégis nagy rokonzenvvel viseltetnek. Annyira nagy a rokonzenvük, hogy esténként kiülnek a pince ajtó- a és lesve-lesik az arra haladó fehérszemélye- et. A nők iránti csodálkozásuk annyira nagy, hogy ha egy szemrevaló cselédet megpillanta- ak, lecsalják a tanyájukba, vagy ha szép szó- al nem sikerül, akkor erőszakkal cipelik le- da. S amely leány egyszer a pincében volt, az- ren különös fogalmakat nyer a bózagyártásról.

Maga a pincehelyiség, a mióta a bózások- enne laknak, valóságos keleti lakás lett. A- inceszoba szalon, hálószoba, étkezőhelyiség, élés- ár egyaránt, sőt a rendes lakásokhoz tartozó- nellékhelyiségeket is pótolja. Ha nyugati em- er letéved a tanyára, az rögtön konstatalja, hogy a feléje csapódó illat sem ibolyától, sem- acsulitól nem származik.

A tisztaságról a bózásoknak fogalmuk- incsen. Ami természetes is, hiszen hazájukban- orgiákat tart a tisztátalanság utcákon, házak- ban egyaránt. A bózások magukkal hozták ke- etnek ezt a jellegzetes tulajdonságát és meg- onositották pincelakásukban. Ujjnyi vastagság- ban lepi be a por és piszok a pince padlóját. Fertelmes, orrfacsaró bűz tölti be a szűk, lohos pincehelyiséget, amelyben nyugati ha- andónak veszedelmes a tartózkodás.

A közegészségügyi hatóság már csak a- ház lakóira való tekintetből is helyesen tenné, ha vizsgálatot tartana a bózások tanyáján, amely- a ragályos betegségek melegágya.

A hamis tanuk.

Egy nagykereskedő bűnpöre.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése —

Arad, április 30.

Emlékeztetes az az utcai botrány, amelyet egy fővárosi tejnagykereskedő az elmúlt nyá- ron rendezett az Andrassy-uton. A tejnagyke- reskedő két emberével megtámadott egy bu- dapesti lapszerkesztőt, mert ez apjában lelep- lezte a tejnagykereskedő telepén történő tejha- misításokat. Az ügygel ma foglalkozott a bu- dapesti törvényszék. Az esetről fővárosi tudó- sitónk az alábbiakat jelenti:

Goldmann József, az ismert tejnagykeres- kedő és fővárosi bizottsági tag, galádotcai botrányt rendezett a múlt nyáron. Meglesve ugyanis az Oktogon-téren Atzél Endre szerkesz- tőt, aki lapjában többször foglalkozott a tele- pén történő tejhamisításokkal, a szerkesztőt brutális módon elverette két kocsisával. Gold- mann és a két embere mint valami utonállók rontottak a szerkesztőre és bottal, vaskalapács- csal ütötték. Talán agyon is verik, ha az An- drassy-utról összeverődött nép ki nem menti kezükből a szorongatott embert. Mivel pedig Goldmann József még ezután is folytatni akarta a csuf merényletet, de ott az emberek szemé- láttára nem tehetette, odakiáltott a kocsisnak:

— Tegyétek egy kocsira és ki vele a telepre!

A tömeg természetesen ebben is megaka- dályozta s a folytatás másutt, a büntetőbíró- ság előtt játszódott le. És e helyütt már Gold- mann József és a bérencel huzták a rövidé- bet. Elitelték ugyanis Goldmant 400 korona pénzbüntetésre, esetleg husz napi foghádra, és az embereit, akik csupán vak eszközei voltak, 10—10 korona pénzbüntetésre.

Ezenfelül más baja is támadt a fővádltot- nak ez alkalommal. Nevezetesen, mert adat- merült fel arra, hogy pénzen akart vásárolni

tanut Atzél szerkesztő ellen, az ügyészség hamis tanúzsra csábítás miatt ellene külön eljárás indítását határozta el. Goldmann meg- felebbezte az ítéletet s az ügygel ma foglal- kozik a törvényszék felebbviteli tanácsa Tóth Ernő táblai bíró elnöklése mellett. A közvádat Horváth Ákos dr. királyi alügyész képviseli. A pör nagy anyagát Vass Lajos dr. bíró ismer- tette kimerítően, míg a vádlottnak azt a kéré- sét, hogy a már kihallgatott amugy is sok ta- nun kívül újabb tanukat idézzenek meg, eluta- sitotta a törvényszék.

A bíróság a tárgyalást befejezte s az ítélet kihirdetésére új határnapot tűzött ki.

Egy színésznő emlékkönyvébe.

— A mai baleset után. —

Oh drága nagysád, jól vigyázzon

Ha szinpadra lép Aradon:

Elbukhat itt, ha nem vigyáz jól

Az asszony és a hajadon.

A pékek sztrájkja.

Egyenetlenség a munkaadók közt.

Segítik a sztrájkolókat.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, április 30.

Az aradi sütőmunkásoknak tegnap meg- kezdődött sztrájkja a mai napon komoly for- dulatot nyert, amely a bérmozgalom kimenete- lét a munkaadókra nézve kétségessé teszi. A tegnap és ma megtartott békéltetési tárgyalá- sok folyamán a munkaadók részéről közeledés történt a békés megoldás felé, ez azonban a munkásoknak követeléseikhez való szilárd ra- gaszkodása folytán hajótörést szenvedett. A küzdelem tehát most mindkét fél részéről a legnagyobb elkeseredéssel folyik s ha véletle- nül nem siettetni valami a békés megoldást, sokáig fog tartani.

A sztrájkoló munkások rendületlenül biz- nak abban, hogy mozgalmuk győzelemmel fog végződni. Ebben a bizakodásukban megerősíti- őket a munkaadók között lábrakapott egyenet- lenség, amely különösen a tegnap megtartott békéltetési tárgyaláson jutott kifejezésre. A munkaadók közül ugyanis többen, különösen a kismesterek hajlandóknak nyilatkoztak a mun- kások követeléseit teljesíteni. A nagyobb mű- helylyel bíró mesterek azonban kijelentették, hogy ebbe nem mehetnek bele és inkább nem is tárgyalnak többet. Különbösen ma ki is je- lentették az iparhatóság előtt, hogy a munká- soknak jelenlegi megbizottaival egy percig sem tárgyalnak tovább.

A munkások sztrájkmozgalmát hathatósan támogatják a kismesterek. A sztrájk eddigi fo- lyama alatt a Munkás-Otthonban levő sztrájk- tanyán összegyülekezett munkásoknak a kis- mesterek élelmiszereket küldenek és kisebb- nagyobb pénzüsszegekkel is segítik őket.

A sztrájkoló különben fenyegető maga- tartást tanusítanak. Kijelentették ugyanis, hogy- ha a munkaadók rövid időn belül nem teljesí- tik követeléseiket, akkor valamennyien Uj- Aradra mennek, ott munkába állanak és az Ujaradon készített süteményeket átszállítják Aradra, ahol eladják azokat. Ilyen fenyegetés- sel akarják engedékenységre bírni a munka- adókat.

Ennek a fenyegetésnek beváltására azon- ban aligha kerül a sor. A mai napon ugyanis olyan fordulatot nyert a sütősztrájk, hogy az egyedül álló a sztrájkok történetében. May Ká- roly és fia aradi sütőmesterek átadták a sztrájk-

kolóknak műhelyüket, hogy ott üzemműhelyt lé- tesítsenek. A munkások ma már meg is kezd- ték az üzemműhelyben a munkát, ami annál könnyebben megy, mert nagymennyiségű liszt- készlet áll rendelkezésükre.

A példátlanul álló jelenségnek örvendetes következménye lesz. Az ugyanis, hogy nem forog fenn annak szükségessége, hogy az aradi hely- őrség sőtölegénysége dolgozzék aradi műhe- lyekben s lássa el süteménnyel a város kö- zönségét. A fogyasztó közönség szempontjából Mayék cselekedetének bizonyára nagy jelen- tősége van.

Annál veszedelmesebb hatást fog azonban gyakorolni az üzemműhely a sztrájk további fejleményeire. Most már teljesen kizárt dolog az, hogy a munkások engedékenyek legyenek s hogy csak valamivel is redukálják követeléseit- ket. A mesterek így ama kényszerhelyzet elé jutnak, hogy vagy teljesítik a munkások ösz- szes követeléseit, vagy pedig idegen munkáso- kat alkalmaznak, ami nagy nehézségekbe ütkö- zik, mert a sütőmunkások országos szervezetet képeznek.

Ma hajnalban kevés híja, hogy a sztrájkó- lók és a rendőrség között összeütközésre nem került a sor. Hajnali négy órakor ugyanis Kristyóry János műhelyében néhány munkás meg akarta kezdeni a munkát. A sztrájkolókat értesültek erről és tömegesen a műhely elé vo- nultak, ahol tüntetést rendeztek. Riedt István rendőrfelügyelő szemtanuja volt a tüntetésnek és telefonon rendőri segítséget kért. Vidéky Gusztáv ügyeletes rendőrtiszt tiz fegyveres rendőrt küldött a Batthyány utcai műhely elé, hogy a tüntetőket szétoszlassák és a dolgozni akaró munkásokat megvédelmezzék.

A rendőrség megjelenésére a tüntetők csendben szétoszlottak. Kristyóry pedig kije- lentette, hogy nem fogadja fel azt a néhány munkást, mert el akar kerülni minden össze- ütközést.

Kristyóry János műhelyében a sztrájk da- cára sem szünetel a munka. Maga Kristyóry áll a sütőkemence elé és helyezi el ebben a kifliket és zsömlyéket. Ma délelőtt egy iparos- küldöttség tisztelgett Kristyóry előtt, aki a kül- döttséget fehér köténnyel a sütőkemence előtt fogadta, amint a nyers tésztát hosszú lapáto- kon a kemencébe rakosgatta.

Méray ösztöndíja

le nem tiltható.

Az ítéletábla döntése.

Megsemmisítette a végrehajtást.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 30.

Amikor néhány hónap előtt, az aktalopás után nyilvánosságra került aktákból kiderült, hogy a kormány Méray-Horváth Károly irónak, a volt aradi lapszerkesztőnek a békekötés kö- rül szerzett érdemeiül 5 évre 10.000 korona évi ösztöndíjat juttatott, Méray-Horváth egyik hitelezője, a budapesti Neuländer K. és Test- vére szabó cég 1780 koronás követelése erejéig letiltotta az ösztöndíjat. Az író a végrehajtás ellen ügyvédje, Molnár Dezső dr. útján előter- jesztést nyújtott be az V. kerületi járásbíró- ságnál, amely azonban az előterjesztést ellenjegyző ügyvéd helyettesének, Serédi Lajos dr.-nak és a végrehajtó cég jogi képviselőjének, Wilhelm Adolf dr.-nak meghallgatása után elvetette az előterjesztést.

Méray-Horváth, a járásbíró végzése el- len a budapesti ítéletáblához föllolyamodással élt, amelyben kifejtette, hogy az ösztöndíjnak

remüködnek: Kápolnai Juliska, Szilágyi Berta, Keszler, Faludy, Szathmáry, Delly, Várnay. Csütörtökön lép fel másodszor Csillag Teréz a *Szivem* című francia bohózat női főszerepében. A csütörtöki előadás, amelyet C) bérletben tartanak meg, az *utolsó bérlétszám* lesz ebben az időnyben. Pénteken ugyancsak rendes helyekkel az *Attaché* női főszerepét játssza a vendégművésznő. Ez alkalommal érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy az *Attaché* című francia vígjátékból irták a *Vig özvegy* operettet. Egészen azonosak az alakok is, úgy, hogy rá lehet ismerni az operett szereplőire. Az *attaché* kitűnő vígjáték, a budapesti Nemzeti Színház is műsoron tartja állandóan.

* Kuruc Feja Dávid. *Fényes* Samu dr. hatalmas történelmi színművét május hó 8-ára tűzte ki a művezetőség. A diszkrét tiszta jövedelmét az aradi református templom javára fordítják. Az előadásban a szerző is megjelenik.

* Az ördög. Ezt a szenzációs sikerű magyar vígjátékot hétfőn, május hó hatodikán mutatja be az aradi színház. Az „ördög” az ember igazi „énjét” személyesíti a színpadon. Az ördög ki nem mondott gondolatainkat árulja el. Minden ember két emberből áll, egy belső egyéniségből. Ezt a belső „ént” viszi *Molnár* Ferenc szenzációs ötlete a színpadra. Sok finom pikantiát és bujkáló igazságot lehet megmondani. És *Molnár* Ferenc ördöge el is mondja, amit mi gondolunk és éreznünk. A címszerepet *Szendrey* igazgató játssza. Hatalmas, mély szerep, illő *Szendrey* színpadi egyéniségéhez.

Összeesési indokok.

Körkérdés a színházban.

Arad, április 30.

Tekintettel arra, hogy *Szojér* Ilonka ma este összeesett a színpadon, sürgősen megkérdeztük az aradi színház összes művészeit és művésznőit, hogy miért vonának képesek a színpadon összeesni. A válaszok a következők:

Az én összeesésem attól függ, hogy a gázsík kifizetésének napja összeesik-e a házbérnegyeddél. Ha ők összeesnek, én is.

Szendrey Mihály.

A világ kinciséért se esnem össze. Látott már maga egy összeesett nőt, mint primadonnát? Hogy tudnék akkor táncolni?

Sz. Rontay Boriska.

Ha nem lehetnék igazgatóhelyettes.

Mariházy Miklós.

Ha igazgatóhelyettes lehetnék.

Ujj Kálmán.

Még egy arany kigyóért se.

Kállay Jolán.

Hagyjon békében! Nekem az utóbbi esetben egyáltalában nem adnak szerepet, amelyekben összeeshetnék.

Delly Lajos.

Ugy nézek én ki?

Ladizsлай József.

Ha a férjem úgy kívánná.

K. Kápolnay Juliska.

Hogyha az orrom kiegyenesednék és nem nézének mindenütt mözeshitűnek.

felsőöbdi és lövöpetri Leövey Leó.

Hát összeesnek? Miért esnek össze?

Várnay Jenő.

Ha véletlenül olyan szerepet kapnék, amelyekben meg kell csókolnom Kulcsárt.

Horti Sándor.

Ha két tanu jelentkeznek, aki látta az esetet.

Kulcsár Lajos.

Ugyan menjen, maga szemtelen!

Benkőné.

En nem mondhatok semmit. Nincs itt a sugó.
Szathmáry Árpád.

Majd egyszer, ha borzasztóan szűk lesz a trikom és reményem lesz, hogy kiszakad.

Egy karhölgy.

Oh, ha én egyszer a pénztár állandékának sulya alatt összeeshetnék!

Gonda Laci.

Akinek olyan támogatói vannak mint nekem, az semmi körülmények közt nem esik össze.

Kun Irén.

Nyem tudom magyarnak.

lovag Ferrari d' Albaredo.

A körkérdést feltette:

— zab.

Jelenet a rendőrségen.

Az aradi rendőrség tegnap letartóztatott egy embert, akit azzal vádoztak, hogy ő gyújtogatót a tegnapi tüzeknél. Később kiderült, hogy a letartóztatott egyén a gyanúsítottak csak a sógora, tehát elbocsátották. A sógor természetesen roppantul káromkodott, mire az egyik rendőr reakciált:

— Csak ne tüzeljen!

Szomorú aratás.

Rég nem tettünk eleget hírlapírói tisztünknek nagyobb elfogódottsággal, szinte levertséggel, mint ma, amikor az idej aratás szomorú kilátásairól kell beszámolnunk. Mert valóban döbbenetes hírek szállingóznak mindenfelől. *Aradmegyében*, *Csanádban*, *Békésben* és általában a hegyvidékekről nem is szólva, a dusan termő Alföldön is oly sivár képet mutat a vetések állása, hogy nemcsak a földbirtokos osztály, hanem egész közgazdaságunk is válságos napok elé néz. Elsőrendű földeken, amelyek előző években legalább a gazda befektetését hozták meg és sulyos terheit elviselhetővé tették, ebben az esztendőben kár volt a vetőmagot is vesztegetni, mert érzékeny csalódáson kívül mást nem hoz meg a nyár a reménykedő birtokos számára. A zord tél, egér és féreg pusztítása gyökerében támadta meg a buzát és biztatóan mutató táblák elébb a szélükön, aztán mind beljebb és beljebb vörösödnek, majd megsárgulnak és most május havában, amikor leggönyörködtetőbbben kellene zöldelniük, egyre-másra vesznek ki a magok.

Nem festjük az ördögöt feketébbnek, mint aminő és nem színezzük ki azt a sulyos csapást, amely rossz termés esetén az egész országot, minden rendű és rangu lakosát valóban fájdalmasan érinti. Hiszen köztudomású, hogy bármennyire igyekszünk is iparállammá lenni, ma még izigvérigr agrárország vagyunk, amelyben a föld gabonatermése a leghatalmasabb, egyedül döntő tényező arra nézve, hogy a nemzetnek 12 havi, valamennyire nyugodt és türehető megélhetés, vagy pedig nyomor, küzködés és tengernyi gond jut e osztályrészül.

A jó termés az egyedül reális alapja mindennemű közgazdasági boldogulásunknak. Ha az nincs, hiába üti föl sátorfáját a vásári csizmadia és hiába halmozzák föl tőkésüket a takarékpénztárok. A rossz termés megdönt ezernyi reményt, tengődő életre szoritja nemcsak a gazdaközönseget, hanem az ezerféle egzisztencia millióit.

A némán is nagyon beszédes táblák közül nem egy, sok vidéken arra a sorsra jut, aminőt megérdemel: a birtokos ki-

szántja és hogy mentse, ami menthető, kukoricával veti be. A piacra kerülő magyarországi buzamennyiség tehát ismét oly csekély lesz, hogy a buza ára hallatlanul felszökik, anélkül, hogy a gazda, akit most a rendkívül magas munkabérek is nyomnak, rekompenciát kapna benne. Lehet, hogy az amerikai gabona beözönlése némiképen paralizálja a hiányt. De sovány vigasz lesz, hogy van buzánk, amikor az ára nem a küzködő magyar birtokos és a verejtékező munkás között oszlik meg, hanem az argentiniai farmer zsebeibe vándorol.

Hogy a birtokos és a munkás közül kire vár rosszabb sor, azt sem nehéz kitalálni. A munka — amint teszi is — egyszerűen béremeléssel áll elő, még megkötött szerződése dacára is. Ugyan mondják meg a földmunkások, kihez forduljanak jövedelememelésért a gazdák, akik sulyos adó, vizszabályozási és amortizációs terhek viselésén kívül mint a társadalom oszlopai még az állam helyett is erejüket meghaladó jótekonysági és közművelődési feladatokat is tartoznak teljesíteni.

Erre feleljen a munkásság. Mert könnyen megeshetik, hogy — amint az előjelek kétségbeesően mutatják — nem igen lesz mit aratni.

Öngyilkos vezértitkár.

Támadások miatt a halálba.

Egy biztosító-intézet válsága.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, április 30.

A fővárosban ma eldőrdült egy revolverlövés és kioltotta egy biztosító-intézet vezértitkáranak életét. Az öngyilkosság oka állítólag azokban a sulyos támadásokban van, amelyeket a biztosító-szövetkezet ellen intéztek. Ezeket annyira szívére vette a vezértitkár, *Tatár Gyula*, hogy ma délben a hivatali helyiségében főbe lötte magát.

Az öngyilkosságról az alábbi távirati tudósítást adjuk:

A budapesti Klotild palotában ma délben szenzációs öngyilkosság történt. *Tatár Gyula*, a katonai szolgálat esetére biztosító intézet vezértitkára főbe lötte magát. Haldokolva vitték a Réczei klinikára.

Tatár csak néhány esztendő óta működik a katonai biztosító intézetnél. A kereskedelmi iskola elvégzése után egy gözmalomnak, majd pénzügyintézetnek lett tisztviselője. Innen apósának befolyásával cégvezető-titkár lett a biztosítási szövetkezetnél. Már kistisztviselő korában is mindig nagy lábón élt. Leányfalun megismerkedett *Ernyei* József belvárosi takarékpénztári igazgató leányával, akit azután nőül is vett. Amikor apósa megvált a belvárosi takarékpénztártól és a katonai biztosító intézetnél vállalt igazgatói állást, *Tatárt* is beültette a szövetkezetnél cégvezető titkári állásba.

Az utóbbi időben sokat suttegtak a biztosító válságáról. Hírlapi támadások is érték és a legutóbbi közgyűlésen botrányos jelenetek játszódtak le. A vezértitkárról azt hozták föl, hogy rokonságban áll az intézetnek egy másik cégjegyzési jogosultsággal fölrüházott tisztviselőjével, az apósával, ami szabálytalan dolog. *Tatár* szívére vette a dolgot és ezért határozta el az öngyilkosságot. Délben a hivatalban, amely az egyik Klotild-palotában van, főbe lötte magát. Az intézetnek *József* főherceg a védnöke.

HIREK.

Az e féle cimék . . .

Arad, április 30.

Az ember rendszerint addig üldözi a címkorságot, amíg maga beléje nem esik. Mosolyognak az új nemeseken, élceket faragnak az udvari tanácsosokon, elítélik azokat, akik vagyonuk felét és a lelki üdvösségüket adják egy bárói címért és utóbb a gunyolók-ból lesznek kigunyoltak s az elítélők-ből elítéltek. A miből azt lehetne sejtteni, hogy a gunyba és kritikába többnyire némi irigység is csuszik, s mikor az emberek valamilyen célért törnek magukat, a gunyt elfelejtik, s csak az irigységre gondolnak, amely őket körül fogja lebogni.

A társadalom Diogenesei hát hiába kutathattak az igazi demokraták után — egészen maig. Ma megnyilatkozott az igazi demokrata. S ez a demokrata — egy báró.

A budapesti büntetőtörvényszék-nél ma kihallgattak egy tanut. Mikor a bíró a nevét kérdezte, így felelt:

— Fábrián Antal.

— Nem báró ön? — kérdezte a bíró.

— Az, — felelte a nevezetes ember — de az e féle cimékre én nem sokat adok.

Ez a csöndes kijelentés bizonyára élénk mozgást fog kelteni mindenütt, ahol olvasnak róla. Mert olyan ember sok akad, aki a más címekre nem sokat ad; de aki a maga címét, — báróságát! — annyira se értékeli, hogy fölemlítse: ez az ember mutogatni való nevezetessége a magyar glóbusznak.

Lehetnek mellékkörülmények, amelyek más világitásba helyezik ezt a kijelentést. Lehet, hogy Fábrián a szegényebb bárók közül való s úgy találta, hogy amikor nincs meg a vagyon, amely a báróságnak fényt és értéket ad, akkor nem ér a báróság se sokat. Lehet, hogy az újabb ki-nevezett bárók által annyira kompromittáltnak látta ezt a címet, hogy elment az étvágya tőle. Akármint van, a bárónak ez a kijelentése mindenesetre elüt a felszínes gondolkodástól, — és lecke gróf Zichy Aladárnak.

Az esetre ugyanis ráillik Karr Alfonz agyoncított mondása a halálbüntetés eltörléséről. „Szívesen hozzájárulok — de kezdjék meg a gyilkos urak!” Gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter nemrég azt a jelentést adta közre a maga egy éves működéséről: „Ez évben a nemesítések és bárósítások szüneteltek.” Ezzel a nemes gróf nyilván a címkorságot akarta ostorozni. Nos, ha a miniszter annyira elítéli, hogy bizonyos emberek címek és rangok után törjék magukat: ne viselje a magáét. Amint azt Fábrián Antal teszi.

Mindenesetre különös ember. Valami még ki fog derülni róla. Ha egyéb nem, hát az: nem Magyarországra való.

Azok az ujságírók!

Az ujságírótól megköveteli a közönség, hogy mindent megírjon és a hét pecséttel elzárt titkot is kipattantson. Csak természetes tehát, hogy az udvar — amely a népnek azt mondja: *Drei Schritt vom Leib* — úgy őrizkedik az ujságíróktól, mint a tüztől. Ahol csak lehet, becsapja az ujságíró orra előtt az ajtót.

Ilyen affér történt az elmúlt szombaton Prágában, a király látogatása alkalmával. Egy cseh lap így emlékezik meg a történetéről:

Szombaton, a királyi palotában, közvetlenül az udvari ebéd után, kinos affér támadt Mensdorff Pouilly gróf konzervatív nagybirtokos és a hírlapírók között.

Az ujságírók ugyanis az udvari ebédhez meghívott vendégektől tudakozódtak a cerce felől.

Mensdorff Pouilly gróf az előcsarnokban izgatottan odaszólt egy nagy cseh lap képviselőjének:

— Mégis alávalóság így kémlélődni!

Mensdorff Pouilly hamarosan távozott a csarnokból, amikor az ujságírók elégtételt követeltek. A cseh és német ujságírók elhatározták, hogy *becsületsértési pört indítanak* Mensdorff-Pouilly gróf ellen.

Ugyanez a cseh lap írja, hogy a király tudomást szerzett úgy erről, mint arról az afferről is, amely a modern képcsarnokban Württemberg herceg és egy udvari tisztviselő között egyrészt, másrészt egy udvari hivatalnok és az ujságírók között történt.

Pacak miniszter mondta el ezeket az affereket a királynak és ő *felsege sajnálkozását fejezte ki* az ilyen incidensek felett.

Pacak dr. megígérte az ujságíróknak, hogy *teljes elégtételt fognak kapni*.

— *Elhaszított bizottsági ülés.* Budapesti tudósítónk jelenti: A képviselőház közgazdasági bizottsági ülését, melyet ma délután öt órára hívtak egybe, elhalasztották. Az ülést csütörtök délután öt órakor fogják megtartani. Az elhalasztás oka az, hogy a miniszterek más elfoglaltságuk miatt ma nem jelenhetnének meg az ülésen.

— *A kiegyezési tárgyalásokat elhalasztották.* Budapest-ről táviratozzák: A magyar és osztrák kormányoknak május elején kellett volna a kiegyezési tárgyalásokat folytatni. Az osztrák kormány kérésére, hogy a május elején végbemenő osztrák képviselőválasztások miatt a tárgyalások elhalasztassanak, a két kormány csak május hó végén folytatja a tanácskozásait.

— *Az iparkamarai másodtitkárság.* Az aradi kereskedelmi és iparkamara iparososztályának tagjai ma Reinhart Gyula kamarai alelnök, az iparos osztály elnökének vezetése alatt Kristyóry János kamarai elnöknek tisztelegtek, akik arra kérték, hogy az *Edvi Illés* László nyugdíjaztatásával megüresedett kamarai másodtitkári állás Zima Tibor ipartestületi titkárral töltesse be. A küldöttség vezetője kifejtette, hogy Zima Tibornak meg van a kellő jogi képesítése, e mellett pedig gyakorlati ember, aki az ipartestületnél folytatott működésével általános elismerést vívott ki. Kristyóry János a küldöttségnek azt válaszolta, hogy az iparosság óhaját, amint egyébkor, figyelembe fogja venni, annál inkább, mert Zima Tibor képességei felől maga is meg van győződve. A küldöttség tagjai ezután eles Armin kamarai alelnöknél és dr. Marschall Lajos kamarai titkárnál tisztelegtek. A küldöttség tagjai voltak: Reinhart Gyula alelnökön kívül Steigerwald Alajos, Gruber István, Balogh Dávid, Szántay Lajos, Bé-

kési Ferenc, Karczagi Sándor, Solymos József, Inokai Tóth Lajos, Rozmanith Albert, Glück Károly, Joanovits Antal, Szablóczky László.

— *Az aradi gyermekkórház tervpályázata.* Az aradi *Fehér Kereszt* gyermekvédő-egyesület most írta ki a pályázatot a Kossuth-utca végén építendő *gyermekkórház* tervére és annak kivitelére. A pályázati felhívás szerint a kórház fog állani egy emeletes főépületből, egy fertőző pavillon és egy hullaházból. A főépület földszintjén lesz két rendelő szoba, táphonyha, gondnoki iroda, másodorvosi és felügyelői szoba, s mellékhelyiségek; az emeleten a belgyógyászati és sebészeti osztály termei és mellékhelyiségei. A tervek június 15-éig nyújtandók be az egyesület elnökségéhez. A részletes feltételek Keller Lajos, az egyesület titkárnál (megyeház) tudhatók meg. Az építési költség 60—70,000 koronáig terjedhet, amely összegben a belső berendezések nem foglaltatnak. Tekintettel a jótékony célra, tervezési pályadíjak nem tűzettek ki, de a zsüri által elfogadott tervezet készítője a kivittel, illetve a művezetéssel bizatik meg. A művezető az aradi mérnökegyelet által megállapított díjszabály szerinti tiszteletdíjban részesül.

— *A vasutasok előléptetése.* Budapest-ről táviratozzák: A vasutas személyzet előléptetése ügyében ma több órán át tartó tanácskozás volt a kereskedelemügyi miniszteriumban Kossuth Ferenc elnöklete alatt. A miniszter megállapította az összes előléptetéseket, melyeket május elsejére terjedő hatálylyal másodikán közzé tesznek. Ismételten felhangzott a panasz, hogy a fizetésrendezés előtt több főhivatalnoknak és altisztnek még a fizetésfel-emelés előtt kellene nyugdíjba menni. Kossuth kijelentette, hogy mindazoknak, akik szolgálatban vannak, de szolgálatuk már felmondott, felmondásuk a fizetésrendezés utáni időre halasztódik, hogy ezek is élvezhessék a magasabb fizetést.

— *Veszélyben a szivarok!* Havanná-ból táviratozzák: A dohánytrusthoz tartozó gyárak 12,000 munkásának sztrájkjához csatlakoztak a truston kívül álló gyárak összes munkásai, számszerint 8000-en, úgy hogy most a szivaripar teljesen szünetel.

— *Az alkirály — mint szatócs.* A bihar-megyei Kimpány községben trónoló Inger Szolimán szomáli alkirályról van szó, akinek egy újabb ötlete támadt a nép boldogítására. Öfensége szatócs-boltot nyitott a községben s fenséges kezével árusítja ki Traján ivadékainak az ostornyelet, szekérkenőcsöt, somogyi bicskát, és szegedi paprikát. A minden igényeket kielégítő kreizleráj jövője annál is inkább biztosítva van, mert a szomáli alkirály nem haszonra dolgozik, hanem gyári áron szolgáltatja ki portékáit a szegény népnek. A vállalkozás persze nagy feltűnést keltett a vidéken s ugyancsak járnak bámulására a pudli mellett sürgölődő fenségnek.

— *Halálozások.* Szalay Janka ma reggel nyolc órakor hosszas szenvedés után 71 éves korában meghalt. Az elhunytban Kaufmann Izidor, a hirneves bécsi festőművész nagynénjét, Szalay Manó aradi tőzsdetulajdonos nővérét gyászolja. A temetés holnap délután 5 órakor lesz.

Novotny Ede, a 33. gyalogezred kapitányának öt éves leánykája Helén, tegnap este hosszas szenvedés után meghalt.

— *Bányakatasztrófa.* Lüttich-ből táviratozzák: Az Angleur-bányában víz öntötte el az egyik tárnát, amelyben munkások voltak. Kilenec bányász meghalt.

— *Az aradi építőiparosok szövetsége szerdán,* május 1-én délelőtt tizenegy órakor a szövetségi irodahelyiségben végrehajtó bizottsági ülést tart, melyre az ügyek fontosságára való

tekintettel a bizottság összes tagjait megjeleni kéri *Reisinger* Sándor elnök.

— **A haragos vulkán.** *Messindból* táviratozák: A Stromboli tűzhányó működése folyton tart. A kőd miatt az optikai táviró rosszul működik. A vulkán közelében lévő szőlőhegyek teljesen fel vannak dulva. Attól tartanak, hogy emberéletben is esett kár. Részletes jelentések még mindig hiányoznak. Rend rhivatalnokok és mérnökök mentek a Stromboli szigetre, hogy a segítőakciót folyamatba tegyék. Az egész tűzhányót hatalmas füstfelhő veszi körül. Calabria községetnek lakossága nagy izgalomban van. Néhány nap óta tűrhetetlen hőség uralkodik.

— **A fülbevalótolvaj.** Tegnap délután *Mayerhoffer* Rózát, egy 11 éves leánykát, a miniorita templom előtt megszólította egy munkás külsejű ember. Beszédbe ereszkedett vele, majd cukorral kínálta, amit a kislány természetesen örömmel fogadott. A fiatalember aztán kérte a leányt, hogy menjen vele sétálni. A leány ráállt s az ismeretlennel a Maros-hidon át a vár felé mentek. Mikor a várat körülvevő faszor egy olyan helyére értek, ahol senki sem láthatta őket, a fiatal ember a leány fülelőjéhez kapott, s azt mondotta, hogy az arany fülbevalója kinyílt. Mindjárt ki kapcsolta mind a kettőt s egy papirosba tette, majd ezt a papírt a kislány zsebkendőjébe csavarta, s figyelmeztette, hogy jól vigyázzon rá, nehogy elveszítse. Ezután csakhamar elváltak. A kislány hazasiertett, s otthon átadta az anyjának a zsebkendőt. *Mayerhofferné* felbontotta a kendőt, de csupán egy üres papircsomagot talált benne. A fülbevaló nem volt sehol. *Mayerhofferék*, akik azonnal tisztában voltak azzal, hogy gyermekük valamely fülbevaló tolvaj áldozata lett, azonnal megtették a feljelentést a rendőrségen ismeretlen tettes ellen.

— **Az európai egyensúly helyreáll.** Budapesti tudósítónk jelenti: *Visontai* Soma országgyűlési képviselő ma akarta megtenni interpellációját a hágai konferencia dolgában. Az ülés előtt azonban *Wekerle* Sándor miniszterelnök magához kérte és rábirta arra, hogy álljon el az interpellációjától. Ezzel szemben megígérte neki, hogy az első alkalmat felhasználja arra, hogy a lefegyverezés ügyében nyilatkozzék.

— **Borzalmas jelenet egy kórházban.** Belovábból táviratozák: Az itteni kórházban egy felügyelő gondatlansága miatt borzalmas szerencsétlenség történt. Egy parasztasszonyt, kinek gyomorhabja volt, tegnap megoperáltak. Éjjel az operáció után zavart agygyal, késsel felvágta hasát, amit a kórházi ápolók csak reggel vettek észre. A szerencsétlen asszony iszonyu kínok között három nap múlva meghalt. A kórházi ápoló ellen bűnügyi vizsgálatot indítottak.

— **Hó május elsején.** *Csáktornyáról* jelentik: *Varasd* Toplicán tegnap reggel erős havazás állott be. Az egész környéket hó borítja. *Csáktornyán* havas eső esett és a hegyeken erősen havazott.

— **Csipkeverési tanfolyam Aradon.** Aradváros iskolaszéke *Varjassy* Lajos polgármester elnöklele alatt ma délután négy óraker tartotta rendes havi ülését, amelyen több kisebb iskolai ügyben hozott határozatot. Szóba került az Aradon tervbe vett csipkeverési tanfolyam is, amelyről az iskolafelügyelőség kilenc hónapig megfeledezett. A polgármester javaslatára az iskolaszék elhatározta, hogy felszólítja *Csurgay* Iona kézimunka tanítónőt, hogy harminc napon belül mutassa be az iskolaszéknek a csipkeverési tanfolyamra vonatkozó szervezeti módozatokat annál is inkább, mert az 1907—8-iki iskolai évben az aradi ipariskolában is megakarják honosítani a csipkeverést.

Az ülésen *Varjassy* Lajos polgármester elnöklele alatt jelen voltak: *Bing* Vilmos, *Domonkos* Lajos, *Kossuth* Pál, *Kovács* Vince, *Magyari* Ferenc, *Maurer* Mihály, *Maresch* Gyula, *Millig* József, *Müller* Gyula, *Nagy* János, *Posgay* Lajos dr., *Reicher* Károly, *Salacz* Gyula, *Sófálvi* György, *Somló* Armin dr., *Steigerwaid* Alajos, *Szántó* Lajos, *Szilágyi* György, *Vizer* Lajos és *Bonts* Auréljegyző.

— **Nyári Rudi és Kristóffy József.** A budapesti ingatlanok forgalmának tegnapi listája ugyan-csak érdekes és pikáns adatokat tartalmaz. Az egyik hír, a pikánsabbik, így szól:

• *Festetich* Vilma grófnő IV., *Molnár*-utca 28. sz. házának részei *Nyári* Rudi (Rezsőre) ajándék.

Emnek a hírnek azt a címet lehetne adni: *Kölcsonös szerelem!*

A másik hír, az érdekesebbik, így hangzik:

Minderlein Amália I., *Kuruclesi*-dűlőben fekvő 7038—7939/2. hrsz. telke *Kristóffy* József és nejére.

Ezzel a hírrel kapcsolatosan lehetne beszélni egy darabot tragédiájáról, aki végül is pályáját a *kuruclesi dűlőn* végzi és lehetne beszélni arról, hogy a helyrajzi számok összege véletlenül éppen 48-at tesz ki. Ezekről lehetne beszélni, érintve némiképpen azt a körülményt, hogy *Kristóffy* esetleg menhelyet óhajtott alapítani a darabantok számára...

— **Meggyilkolta az őrnagyát.** *Milanó*-ból jelentik: Tegnap a 49. gyalogezrednek *Piacenza*-ban tartott céllövő gyakorlatai közben egy altiszt kilépett a sorból és hátulról rálőtt *Piscatori* őrnagyra. A golyó nyomban megölte az őrnagyot. A gyilkost letartóztatták.

— **Halál a kutban.** A *Somoskeszhez* tartozó *Jakabfy*-pusztán ma délelőtt szerencsétlenség történt. *Memetye* Tódor kutat ásott s már mintegy másfél ölnyre leásta a földet, mikor a laza talaj megingott, s maga alá temette őt. Rögtön mentésére siettek, s fél óra múlva sikerült is *Memetyét* kiásni, azonban mire felhúzták a kut szélőre, meghalt.

— **Aradi asszony gyilkossági kísérlete.** Megírtuk, hogy a férjgyilkosság kísérletének vádjával terhelt *Nagy* Sándorné *Hegedüs* Erzszi aradi lakost *Fehér* Antal terpesvári vizsgálobíró vizsgálati fogságba helyezte. A vizsgálobíró *Hódosi* Adolf dr. védő kérelmére a tanukihallgatások befejeztével *Vingán* helyszíni szemlét s a bűnjelként lefoglalt revolverrel próbálvéseket tartott. Megállapítást nyert, hogy a megvádolt asszony olyan állásból lőtt, ahonnan az éj sötétjében és bebizonyítottan nagyfokú izgatottságában el sem találhatta állítólag célba vett férjét, amellel a revolver oly rossz furásu volt, hogy avval csak merő véletlenségből lehetett volna valakit halálosan eltalálni. Ily tényállás mellett a kir. ügyészség a vádat elejtette s annak alapján a vizsgálobíró a féltékenységében bűnre vetemedt asszonyt szombat délután szabadlábra helyezte.

— **Ellopott örökség.** *Ternováról* jelenti tudósítónk: *Serb* Vaszilie *ternovai* lakos a napokban 1860 koronát örökölt. Az örökölt pénzt a szekrényében elzárta. Ma délelőtt 11 óraker ke-reste a szekrénybe tett pénzt, amelynek azonban nyoma veszett. Aznap székely üveges-cigányok jártak a községben, valószínűleg ezek betörték *Serb* lakásába és a pénzt ellopták. *Serb* feljelentette az esetet a *ternovai* csendőrségnél, amely *Taufelé* nyomozza a cigányokat.

— **Agyonuzott kis leányok.** *Déváról* táviratozák: *Brádon* Rác *Avrán* két leánykájával a mezőre igyekezett. Egy merdek hegy mellett haladt el, mikor egyszerre rettentő ropo-

gást hallott. Amint felnézett, látta, hogy egy leszakadt sziklatömb gurul lefelé. Csak annyi ideje volt, hogy felre ugorják. Utána jövő két leányát a sziklatömb agyonuzta.

— **Egy nagy vidéki takarékpénztár zavara.** Pénzügyi körökben beszélnek, hogy az ország egyik legrégebbi vidéki takarékpénztárának az utóbbi időben fizetési nehézségei vannak. A pénztintézet, amelyről szó van, a *Kassai Takarékpénztár*. A takarékpénztárt 1844-ben alapították 300 darab 100 pengő forint részvény-nyel. Azóta különböző időközökben 960.000 koronára szaporították a részvénytőkét. Az intézet azért került fizetési kellemetlenségek közé, mert a vármegyei árvabizottság, *Szalay* László főispán tanácsára, aki viszont a *Kassai* jelző-logbanknak igazgatósági tagja, felmondotta a jelentékeny takarékbetétjét. A takarékpénztárnak az 1905. évi mérleg adatai szerint 15 282 139 korona takarékbetétje volt. Ezzel szemben a folyószámlakövetelések 7.016.068 koronát, a váltótárca 9.908 192 koronát és az ingatlanok 1.142 985 koronát tettek ki. E követelések között sok a selejtes. A takarékpénztár ingatlanokat is vásárolt parcellázási célokra, melyeken azonban eddig nehezen tudott tulajadni. A takarékpénztár vezetői már régebben tudták a bajt, miért is a kormányhoz fordultak segítségért. *Popovics* Sándor pénzügyi államtitkár a fővárosi nagyobb pénztintézetek vezetőit tanácskozássra hívta, melynek eredménye az, hogy a *Hitelbank*, a *Kereskedelmi* *Bank*, a *Leszámitoló*-bank, a *Pesti Hazai Takarékpénztár*, az *Agrár*-bank és a *Magyar* Általános Takarékpénztár kisegítik a kellemetlenségből a *Kassa Takarékpénztárt*, melynek egyelőre 700.000 koronát bocsátottak rendelkezésére.

— **A zágrábi gimnazisták sztrájkja.** *Zágráb*-ból táviratozók: A zágrábi főgimnáziumban ma valósággal sztrájk ütött ki. A növendékek mára szünnapot kértek az igazgatótól, hogy elmeheessenek a *Zrinyi- és Frangepán*-rekviemre. Az igazgató nem adta meg az engedélyt, mire valamennyi eltávozott a gimnáziumból és testületileg elment a rekviemre. Vizsgálatot indítottak.

— **Postahivatalnokok egy miniszterelnök ellen.** *Páris*-ból táviratozók: A posta, távirda-és távbeszélőhálózat hivatalnokainak központi egyesülete tegnap tartott gyűlésén tiltakozott azon hivatalnokok elbocsátása ellen, akik aláírták a *Clemenceau* miniszterelnökhöz intézett feliratot és elhatározta, hogy ma küldöttségileg járul a miniszterelnök elé azzal a kérelemmel, hogy az elbocsátási dekrétumokat vonja vissza.

— **Egy Rotschild báró — aktiv lovastiszt.** *Bécs*-ből jelentik: A bécsi Rotschild-ház főnökének harmadik fia, *Rotschild* Jenő báró, aki önkéntesi évének leszolgálása után hadnagygyá lett, aktiváltatta magát és mint hadnagy a 6. dragonyosezredhez osztatott be, amelynek több éven át *Ferenc Szalvátor* főherceg, a király veje volt a parancsnoka.

— **A montenegrói lázadás.** *Raguzából* táviratozók: *Cettinjéből* jelentik, hogy a Montenegroban kitört zavargás miatt a helyzet nagyon aggasztó. A fejedelem számos előkelő férfit hívott magához, hogy velük a helyzetről tanácskozzék. A *Tomanovics*-miniszterium ragaszkodik a lemondásához és a fejedelem valószínűleg *Radulovics*-ot fogja megbízni az új kormány alakításával.

— **Gyújtogató mozdony.** *Trencsénből* jelentik: *Apátfalun* kigyult egy szalmafódeles ház a vasuti mozdony szikrájától. A tűz gyorsan továbbterjedt és nyolc lakóházat, valamint több gazdasági épületet pusztított el.

Harisnyák, Matróz-ingek, Gyermek-lábttyük (Sockerl),

394 elismert legjobb minőségben, legnagyobb választékban, fejtelen szabott árak mellett

Bársony Andor harisnya-nagykereskedésében Arad, Szabadság-tér 17. 3 szó: „Bársony, Harisnya, Szabadság-tér.”

FERENCZ JÓZSEF keserűvíz

Nemzeti Színház

B) bérlet. B) bérlet

Szerdán, 1907. évi május hó 1-én:

CSILLAG TERÉZ mint vendég:

A dolovai nábob leánya.

Színmű 3 felvonásban. Irta: Herczeg Ferenc.

SZEMÉLYEK:

Jób Sándor	Scathmári A.	Szentirmayné	Csillag Teréz.
Vilma, leánya	Kápolnai J.	Tarján Gida	Kesztler Ede.
Domaháziné	Szilágyi B.	Bilitzky Marót	Faludi K.
Merlin Agost	Varnai Jenő.	Loránt	Deji Lajos.
Szentirmay	Mariházi M.	Tiszti szolgál	Kulesár L.

Közdete este 7 és fél órákor.

IDEGENEK ARADON.

Április 30.

Fehér Kereszt szálloda. Kiss Vilmos jegyző és neje Kevermes. — Csiky Sándorné Kevermes. — Szirmai Jakab főmérnök Budapest. — Schenk Mór felügyelő Temesvár. — Zerkovics Lajos kereskedő Acsuca. — Voltz János kereskedő Budapest. — Koczándor József kereskedő Déva. — Koletnig August igazgató Bécs. — Molnár Arthur kereskedő Bécs. — Smoley Rikárd hadnagy. — Klein Fábian vendéglős Kunágota. — Bokor Adolf kereskedő Szeged. — Győri István igazgató és családja Diosgyőr. — Vidor Armin hadnagy Kabbonic. — Kemény Márten mérnök Nagyvárad. — Sebők László mérnök Nagyvárad. — Pap Pál építész Békésgyula. — Nagy Károly gazdálkodó és neje Temesvár. — Balog Antal és neje Makó. — Grosz Izrael utazó Szatmár. — Radó Lipót utazó Budapest. — Adler Henrik utazó Budapest. — Grünberg L. utazó Budapest. — Fried Márton utazó Budapest. — Schwarz Fülöp Hut Jakab utazó Budapest. — Müller Dávid utazó Budapest. — Herczfeld Károly utazó Budapest. — Schwarz Rikárd utazó Budapest. — Szűsz Adolf utazó Budapest. — Kerekes Sándor utazó Budapest. — Stern Manó utazó Budapest. — Ferdinánd Zsigmond utazó Budapest. — Frin József utazó Bécs. — Ungár Fülöp utazó Bécs. — Reiner Izsó utazó Bécs. — Kalmár Mór utazó Bécs. — Fuchs Sándor utazó Bécs. — Rehnitz Simon utazó Bécs. — Veisz József utazó Bécs.

Központi szálloda. Scherr Emil dr. ügyvéd Facset. — Breitner Jenő ékszerész Budapest. — Ujházi Mihály kereskedő Budapest. — Selinger Bernát kereskedő Budapest. — Singer Miksa kereskedő Békéscsaba. — Kohn Jenő kereskedő Budapest. — Stiegler Gyula kereskedő Budapest. — Reich Alfréd kereskedő Temesvár. — Fischer Emil kereskedő Nagyvárad. — Richter Miksa kereskedelmi tanácsos Berlin. — Barnewetz Pál igazgató Berlin. — Mikó Béla főmérnök Nagyvárad. — Molnár Armin kárbeclő Budapest. — Nannassy Géza kárbeclő Budapest. — Belgráder Zsigmond kereskedő Budapest. — Nemes Lajos kereskedő Budapest. — Liellenberg Sándor birtokos Pankota. — Bachruch M. kereskedő Temesvár. — Wesetky Sándor kereskedő Budapest. — Kemka Gyula főerdész Kaprióra. — Gyórbiró Endre főhadnagy Szeged.

Vass-szálloda. Hadady György kereskedő Kolozsvár. — Bogdán Antal ügyvédjelölt Pészak. — Rosenbaum M. kereskedő Budapest. — Grünwald és

Elter tanítók Versec. — Masánszki Péter tanítók Világos. — Kurtag Lajos kereskedő Budapest. — Brucker József kereskedő Budapest. — Radó A. kereskedő Budapest. — Veisz Norbert kereskedő Budapest. — Fodor János Kuret. — Belle János maganzó Kerülő. — Kruskó Gy., állatorvos Kurtics. — Pollák Adolf kereskedő Prága. — Vintersheim Rudolf kereskedő Bécs. — Mikolavics A. kereskedő Lemberg. — Reiter Samuel kereskedő Bécs.

NYILTTER.*

Dr. Steinitzer Pál

1272 ügyvédi irodáját

Kölcsey-u. 1. sz. alá

(Weitzer János és Kölcsey-utca sarok, saját ház)

helyezte át.

Dr. med. Velicsek-féle Sanatórium.

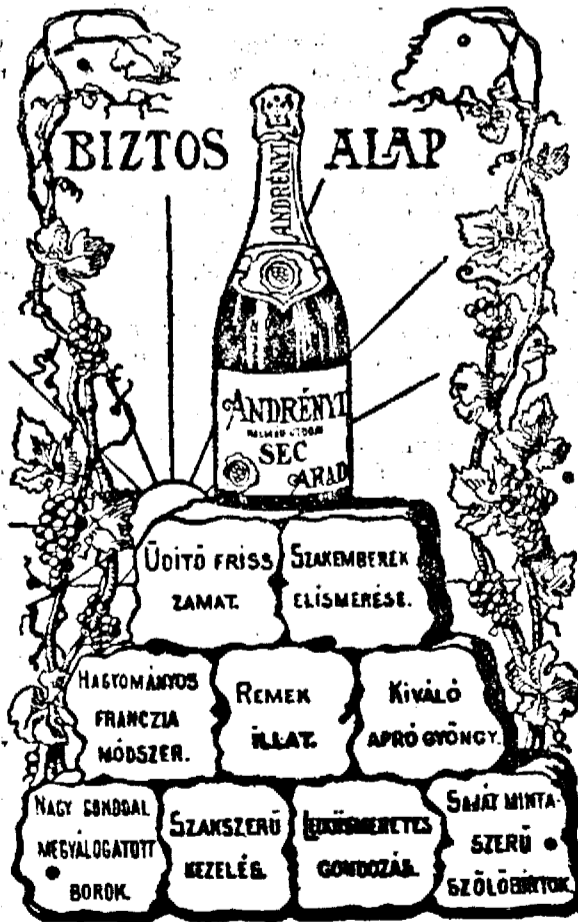
NÉMET-BOGSÁN

(Krassó-Szörény megye.)

Beanlakás és Pensió.

3936 Prospektus ingyen.

Hazánk egyik legszebb és legkiecsőbb vidékén, a Vojtek-N.-Bogsáni vasut végállomása. — Kitűnő, üde, pormentes levegő, szélesend, lég-, nap-, Vizmasszage Gymnastika-és Diaeta kurák.

Értesítés!

A kiélesedett versengés következtében szokássá vált, egy iparágnál sem létező ingyen munkálatokat, a megalakult aradi szabó-mesterek szövetsége, 1907. május 1-től beszüntette.

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy a vasalások és javításokra vonatkozó és a mai nappal érvénybe lépő egyöntetű ár-szabály minden szövetségi tag üzletében kifüggesztetett.

Arad, 1907. május 1.

Az aradi szabó-mesterek szövetsége:

Braun Miksa	Kiss András
Engel Bernát	Klár Ferenc
Frank Leó	Mártics és Pák
Holczer József	Márton és Hirsch
Holländer Illés	Mártiny János
Jakabffy I. és Társa	Rubinstein Géza
Karácsonyi Márton	Rosenberg Hermann
Kádár István	Sugár József
Karpelesz Zsigmond	Schäffer Henrik
	inokai Tóth Lajos.

Tüzelő anyagokban

bár a szállítási akadályok teljesen megszüntetve nincsenek, mindazonáltal igen tisztelt vevőinket értesíthetjük, hogy

raktár-készletünk

Zsilvölgyi Fűtőkészén,

Porosz Salon-készén,

Porosz Légszesz Pirszen

és Porosz Dió-Pirszenben

Legjobb minőségekben

jól el van látva.

Háztartási és ipari célokra száraz, árapos, jól kiégetett

Bükkfa-szén

állandóan nagy mennyiség készleten.

Jakaréklüzhelyben ajánljuk a kőszéntüzé-

lést. Számos előnyök s jelentékenyen

olcsóbb, mint a tűzifa.

A hazaszállítást saját kocsjainkkal, a miniszteri és főkapitányi rendeletnek megfelelően plombázott zsákokban eszközöljük.

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedés szénosztálya.

Telefon 139. sz.

A májusi költözködésre ajánlunk:

Légszesz és villany-csillárokat, petrolum-lámpákat.

Valódi Auer és benoid-gáz égőhálókat.

Üveg és porcellán, mosdó és egyéb készleteket. — Valódi nikkel főző- és diszedényeket,

a legnagyobb választékban és legolcsóbban

Gebhart Testvéreknel

ARADON,

Andrássy-tér 4. (Pannónia-szálloda.)

Városl és megyei telefon 451.

25 koronát meghaladó készletek után 3% pénztárgedményt nyújtunk.

BORHEGYI BORVIZ

sziklából fakadó természetes ásványvíz forrás kezelőség Szászrégen.

Vezérképviselő Aradon

Stern Sándor

Kapható: Fejér Gyula, Pollák József, Dürr Kocsárd, Dürr Gusztáv, Daimel Lajos, Altmann Ede, Husarek Ágoston Lipka. 1202

Költözők figyelmébe!!

Petroleum, villany és gázvilágítási testek mélyen leszállított árban. Villany, gáz-bevezetések, lámpák átalakítása legjutányosabb árban eszközöltetnek. Legjobb minőségű vilamos körték és izzótestek.

Szabó Albert

Ő csász. és kir. leánya József főherceg udvari szállítója

ARADON, ANDRÁSSY-TER 16

Városi és megyei telefon 239. 1215

Steckenpferd-Liliumtej-szappan

Bergmann és Társa gyártmánya Dresden és Elba melletti Teschen, volt és marad a naponkint beérkező elismerő levelek szerint a leghatásosabb gyógyszer szappan pattanások ellen. A bőrt állandóan finoman, puhán tartja és rózsaszínű teint ad neki. Darabja 80 fillérért kapható a gyógytárakban, drogueriákban, illatszerek kereskedésekben és borbély üzletekben. 1045

11585/1907.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város területén 1906. évben emelt új épületek, épület átalakítások és toldásokról a kimutatás elkészülvén, ezen épületekre nézve a katonai beszállásolásra alkalmas férőhelyek a beszállásolási törvény 9. §-a értelmében kiújírtattak és megállapítottak.

Az új férőhelyekre vonatkozó kimutatás 1907. év május 6-tól május 20-ig bezárólag a katonai ügyosztályban közszemlére kitétetik.

Az érdekeltek által a kimutatás ellen netán teendő felszólalások 1907. év május 21-től 29-ig a város polgármesteréhez adandók be.

Arad, 1907. évi április hó 30-án.

A városi tanács.

4—1907. kpv.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város központi választmánya ezennel közhírré teszi, hogy az aradvárosi választó kerületben az országgyűlési képviselő választóknak a folyó évben kiújírtott és 1908. évben érvényesül biró ideiglenes névjegyzéke, az újonnan felvettek és kihagyottak névjegyzékével együtt, az 1899. évi XV. t.-c. 146. és 151. §§-ai értelmében 1907. évi május hó 5-től kezdve május hó 25. napjáig bezárólag a városház tanácsstermében közszemlére kitétetik.

Ezen névjegyzékek ellen az 1874. évi XXXIII. t.-c. 44. §-a (147. §.) értelmében felszólalni és ezen felszólalásellen észrevételt tenni lehet.

Az ideiglenes névjegyzékek kiújírtása iránt felszólalások folyó évi május hó 5-ik napjától folyó évi május hó 15-ig bezárólag az azokra tett észrevételek pedig folyó évi május hó 16-ik napjától május hó 25-ik napjáig Arad sz. kir. város polgármesterénél adandók be.

Arad sz. kir. város központi választmányának 1907. évi április hó 15-én tartott üléséből.

Varjassy Lajos, s. k.
polgármester,
közp. választm. elnök.**Császárfürdő BUDAPESTEN.** Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend tulajdona. —

El-örangu kenes h. v. vizü gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes lezaffürdők, uszodák, török-, kő- és márványfürdők; hőlég-, szénasavas- és villamosvíz-fürdők. Ivó- és belégzési kúra. 200 kényelmes lakosztoba. Szolid kezelés, jutányos árak. Prospektust ingyen és bérmentve küld.

99

Az igazgatóság.

1108

6996—1907. kh.

Hirdetmény.

Az Aradi Első Gőztégla cserép és agyagárugyár részvénytársaság aradi czég a Radnai ut végén az élővízcsatorna és Marosvédgtát közötti telken egy gőzüzemű tégla, cserép és agyagárugyár felállítására telepengedély iránt folyamodván, az 1884. évi XVII. t.-c. 27. §-a értelmében a telep helyszini tárgyalására határidőül folyó évi május hó 4-én délelőtt 10 órája kitétetik, melyre az érdekeltek ez uton is meghivatnak azon észrevétellel, hogy a telep helyszin és tervrajza, a valamint az üzem módjának leírása a kapitányi hivatal iparügyosztályában folyó évi május hó 4-ig, mindenkor a hivatalos órák alatt betekinthező, s a netáni észrevételek írásban ugyanitt, előszóval pedig a helyszini tárgyalás alkalmával megtehetőek, mert amennyiben ilyenek nem említettnek, s ha köztekintetek gátlólag fel nem merülendnek, a telepengedély az idézett törvény 80. §-a rendelkezéséhez képest ki fog adatni.

Arad, 1907. április 30.

Sariot Domokos,
főkapitány.

1223—1907. szám

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy körjegyzői iródamban egy a jegyzői teendőkből teljes jártassággal biró józan életű és példás erkölcsű egyén szonnal alkalmazást nyerhet.

Évi fizetése 800 kor. magánjövedelemből 1/4 rész, végrehajtásokért napi 3 kor. díj.

Előnyben részesülnek a román nyelvet is biró egyének.

Felhívom mindazokat, kik ezen állandó állást elfoglalni óhajtják, hogy haladéktalanul személyesen jelentkezzenek, vagy eddigi szolgálatukat és erkölcsi magaviseletüket igazoló okmányaikat hozzám sürgősen mutassák be.

Tótvaradon, 1907. április hó 26 án.

Tomutia Vazul,

1274

kjegyző.

1625—907. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad szab. kir. város törvényhatóságánál nyugdíjazás folytán megüresedett évi 1700 korona törzsfizetéssel és 400 kor. lakbérilletményvel javadalmazott rendőrhadnagy állásra s az ennek betöltése által esetleg megüresedő, valamint végkielégítés folytán megüresedett évi 1400 korona törzsfizetéssel és 400 kor. lakbérilletményvel javadalmazott II-od oszt. irodai segédtszti állásra pályázatot hirdetek s felhívom azokat, kik az 1888. évi I. t.-c. 19. §-ában meghatározott minősítéssel bírnak és a fenti állások valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy felszerelt pályázati kérvényüket 1907. évi május hó 3-ig bezárólag hivatalomban nyujtsák be. A város szolgálatában nem álló pályázók egészséges voltukat orvosi bizonyítvánnyal igazolni kötelesek.

Az elkészített pályázatok figyelembe vétetni nem fognak.

Aradon, 1907. évi április hó 16-án.

A polgármester távollétében:
Kadas Kálmán,
főjegyző.

Kiadóhivatalunkban nagyobb mennyiségű

file (nemez)

ipari célokra jutányos áron eladó

Feltűnő újdonság!**DÉLICE**

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szívhat.

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY,**KI SZENVED?**gyomorhajban, székrekedésben, étvágytalanságban stb.? Az tegyen kísérletet, a több száz hírneves orvos által ajánlott **HORGONY** természetes keserűvízzel. Reggeli előtt fél ivópohár **HORGONY** keserűvíz 1-2 óra alatt meghozza a kívánt hatást, mire az étvágy és a jó közérzet beáll. A **HORGONY** természetes keserűvíz nem kellemetlen ízű, nem okoz kellemetlen érzést. Kapható minden ásványvíz, fűszerkereskedésben és gyógy szertárban. Vásárlásnál kifejezetten **HORGONY** keserűvíz kérendő. Tulajdonos: **Losér János** Budapest.

6629—1907. khsz.

Hirdetmény.

Arad szabad királyi város rendőrkapitánysága által hatóságilag közhírré tétetik, hogy Fráter és Dömötör vállalkozó mérnökök a város területének felmérési külső munkálatait f. évi április hó 15-én megkezdték.

Felhívom ennél fogva a város lakosságát, hogy nevezettek munkájukban ne akadályozzák és általuk a város különböző pontjain elhelyezett mérnöki jeleket meg ne rongálják, mert ellenkező esetben az 1891. évi XLI. t.-c. 4. §-a alapján büntetetté válnak.

Arad, 1907. évi április 18-án.

Sarlot,
főkapitány.

1767/907 pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad szab. kir. város közönségénél évi 800 korona törzsfizetéssel évente 2 öl tűzifa és természetbeni ruhailletményvel javadalmazott és elhalálozás folytán megüresedett hivataloszolgal állásra pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni kívánókat, hogy a szükséges okmányokkal és egészségi állapotukat igazoló orvosi bizonyítvánnyal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám 1907. évi május hó 5-ig nyújtsák be.

Az igazolványos altisztek előnyben részesülnek amennyiben egyébként a kívánalmaknak megfelelő képesek.

Aradon, 1907. évi április 24-én.

Varjassy,
polgármester.

215—1907. gsz.

Bérleti hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke Béla-tér 1. sz. a. lévő ezidő szerint Werner Károly által bérelt magtárhelyiségnek 1907. évi július 31-től 1908. július 31-ig leendő bérbeadása iránt folyó évi május hó 6-án d. e. 10 órakor árverést tart. Kikiáltási ár: évi bérösszeg 490 korona.

Bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban a városi pénztárban az árverést megelőzőleg leteendő és a pénztári-jegy az ajánlathoz csatolandó.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz letételére vonatkozó jegy mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1907. évi április hó 22-én tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor,
aljegyző.

Építő és Földhitelszerző Vállalat

Budapest, Erzsébet-körut 9.

(New-York palota.)

Telefon 63—65.

Telefon 63—65.

Szerez földbirtokra, kész- és épülőfélben levő budapesti és vidéki bérházakra kölcsönöket. Szerez jelzalogos törlesztési-, készpénz- és kamatozó kölcsönöket, bekebelezett váltóhiteleket I. és II. helyre legkedvezőbb feltételek mellett.

A vállalat működési körébe vág a drágább kölcsönöknek olcsóbbakra való átváltoztatásának kieszközlése. (Conversio.) Leszámítottat kereskedelmi tárcaváltókat és szerez személyhiteleket bankoknál és hitelegyleteknél; törlesztéses személyhiteleket szerez tisztviselőknek.

Foglalkozik iparvállalatok financirozásával, szerez vállalkozóknak bánatpénzeket és óvadékokat, előlegeket vidéki pénzintézetek részvényeire. Elfogad megbízásokat földbirtokok parcellázására, közvetíti a földbirtokok és házak vételét és eladását.

Hivatalos órák:

délelőtt 9—1-ig

délután 3—5-ig

Vidékről érkező levélbeli
kérdősködésekre azonnal
és kimerítően válaszolunk.

205—1907. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a városi szegényekházában elhasznált alább felsorolt szükségletnek beszerzése iránt folyó évi május hó 6-án d. e. 10 órakor nyilvános árlejtést tart.

Szállítandó:

1. 97 drb. fehér vászon férfi ing á 8 korona
2. 5 drb. színes, 145 cm. hosszú színes férfi ing á 3 k. 40 f.
3. 74 drb. női rendes ing á 3 k. 40 fillér.
4. 90 drb. férfi vászon alsó nadrág á 2 kor. 90 fillér
5. 50 drb. törülköző á 70 fillér
6. 40 drb. vászon lepedő á 3 kor. 50 fillér.
7. 1/30 m. lábkapca vászon egy darabban á 30 fillér összesen 9 korona.
8. 10 drb. szalmazsák á 3 korona 50 fillér
9. 10 drb. szalmazsák párna á 2 korona
10. 40 drb. szalmazsák párna tok á 2 korona
11. 35 drb. fehér takaró pokrócz á 7 korona 30 fillér
12. 12 drb. női téli fejkendő á 90 fillér.
13. 17 drb. nyári fejkendő á 40 fillér
14. 40 drb. harisnya á 80 fillér.
15. 36 drb. kék női kötő á 70 fillér
16. 39 drb. nyári kabátka á 3 korona
17. 44 nyári szoknya á 3 korona 20 fillér
18. 15 drb. téli férfi kabát á 12 korona 60 fillér
19. 30 drb. téli férfi nadrág á 5 korona 50 fillér
20. 10 téli férfi mellény drbja. 2 kor. 80 fill.
21. 10 nyári férfi kabát drbja 8 korona
22. 2 nyári férfi mellény drbja 2 kor. 40 fillér
23. 12 pár férfi bakkancs párja 6 korona 40 fillér
24. 5 pár női bőr cipő párja 6 korona 50 fillér
25. 19 pár női posztó cipő párja 5 korona 40 fillér
26. 24 pár férfi és női bőr papucs párja 3 korona 30 fillér.

A szállítandó cikkek honi eredete és lehetőleg helybeli munkások által történő előállítását igazolandó.

A nyári ruhaneműek sötétszínű, jól mosható anyagból, a férfi ruhaneműek szürke posztóból, meleg beléssel állítandók elő.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapírokban az árlejtés előtt a városi pénztárban.

Az árlejtésen csupán írásbeli ajánlatokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz letételére vonatkozó pénztári jegy mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1907. évi április hó 22-én tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k.
aljegyző.

